

Přehled a kvalita volnočasových aktivit dětí a mládeže v obci Mutěnice

GABRIELA ADAMOVÁ

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Gabriela ADAMOVIÁ**
Osobní číslo: **H09041**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Přehled a kvalita volnočasových aktivit dětí
a mládeže v obci Mutěnice**

Zásady pro vypracování:

**Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volnočasových aktivit.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu za využití techniky dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÁP, J. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-15-3.

HÁJEK, B. a kol. Pedagogické ovlivňování volného času. Trendy pedagogiky volného času. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JEDLIČKA, R. Výchovné problémy s žáky z pohledu hlubinné psychologie. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-788-6.

PELIKÁN, J. Základy empirického výzkumu pedagogických jevů. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1916-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jarmila Šťastná

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

22. listopadu 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

4. května 2012

Ve Zlíně dne 12. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 3.5.2012

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá volným časem a způsobem jakým jej žáci staršího školního věku a mládež v obci Mutěnice tráví. Jsou zde popsány jejich vývojově podmíněné proměny, volný čas, činitele ovlivňující výchovu a znaky osobnosti dobrého pedagoga volného času.

Ve druhé, praktické části je popsána obec Mutěnice, ve které jsem realizovala výzkum. Jsou zde popsány organizace a sdružení zabývající se výchovou žáků a mládeže ve volném čase. V této části bakalářské práce se prakticky zajímám o způsob, jakým tráví žáci a mládež v obci Mutěnice volný čas. Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit jak žáci staršího školního věku a mládež tráví svůj volný čas, zda využívají stávající nabídky v obci Mutěnice, co žákům staršího školního věku a mládeži v nabídce chybí a co by oni sami navrhovali.

Klíčová slova: volný čas, pubescent, adolescent, vývojové zvláštnosti pubescenta a adolescenta, rodina, motivace, pedagog volného času, obec Mutěnice.

ABSTRACT

This bachelor thesis has been focused on spending of the leisure and manner of the older school age students and youth in the village Mutenice. There have been described developmentally conditioned changes in the human psyche, leisure, education, and factors affecting personality characteristics of good organizing of the free time.

In the second part there has been described Mutenice municipality, where I realized the research. It has described organizations and associations dealing with education of students and youth in their free time. This part of the thesis has been practically interested in how students spend their youth in the village Mutenice. The main aim of this research was to determine how older school age students and young people spend their spare time, whether using the existing supply in the village Mutenice what older school age students and young people are missing there and what they themselves have proposed.

Keywords: leisure, spare time, teenager, adolescent, developmental traits of puberty and adolescence, family, motivation, organizing of the spare time, municipality Mutenice.

Poděkování

Děkuji Mgr. Jarmile Šťastné za odborné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Poděkování náleží také výchovné poradkyni na zdejší základní škole, která mi byla nápomocna při dotazníkovém šetření.

Velký díky patří mému manželi, který mne po celou dobu studia podporovat a vytvořil mi ideální podmínky pro studium.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Datum:.....

Podpis:.....

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VÝVOJOVÁ SPECIFIKA OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ.....	13
1.1 TĚLESNÁ PROMĚNA A JEJÍ SUBJEKTIVNÍ VÝZNAM.....	13
1.2 ROZVOJ POZNÁVACÍCH PROCESŮ.....	14
1.3 CHARAKTERISTIKA MYŠLENÍ	14
1.4 CHARAKTERISTIKA VNÍMÁNÍ A POZORNOSTI.....	15
1.5 EMOČNÍ VÝVOJ.....	15
1.5.1 Změna v prožívání.....	16
1.6 ROZVOJ IDENTITY.....	16
1.7 SOCIALIZACE	16
2 VOLNÝ ČAS.....	18
2.1 CO JE TO VOLNÝ ČAS?.....	18
2.2 FUNKCE VOLNÉHO ČASU.....	19
2.3 CÍLE VÝCHOVY VE VOLNÉM ČASE	20
2.3.1 Činitelé ovlivňující výchovu	21
2.4 VÝZNAM VOLNÉHO ČASU JAKO PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ.....	22
2.4.1 Patologické jevy	23
2.4.2 Prevence sociálně patologických jevů	23
2.5 OSOBNOST PEDAGOGA VOLNÉHO ČASU	25
2.5.1 Znamky osobnosti dobrého pedagoga volného času	26
2.6 INSTITUCE PRO VÝCHOVU MIMO VYUČOVÁNÍ A VE VOLNÉM ČASE	27
2.6.1 Školní a mimoškolní zařízení.....	27
2.6.2 Občanská sdružení, neziskové organizace	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
3 OBEC MUTĚNICE A MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU.....	32
3.1 MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU V MUTĚNICÍCH	33
4 VÝZKUMNÁ ČÁST	36
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM, CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	36
4.2 DRUH VÝZKUMU	37
4.3 METODY VÝZKUMU.....	37
4.4 ORGANIZACE VÝZKUMU	38
4.5 ZPŮSOB VYHODNOCENÍ DAT	38
4.6 GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ DOTAZNÍKŮ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ.....	39
4.6.1 Co je dle tebe volný čas?	39
4.6.2 Kolik máš obvykle volného času přes den?	40
4.6.3 Jak nejčastěji trávíš volný čas?.....	42
4.6.4 S kým nejčastěji trávíš svůj volný čas?	44

4.6.5	Zažíváš nudu?.....	46
4.6.6	Co děláš pro to, aby ses nenudil/a?	47
4.6.7	Pokud by byla možnost chodit do zajímavého kroužku v obci, chodil/a by si do něj?	49
4.6.8	Jaké navštěvuješ kroužky nebo aktivity v Mutěnicích?.....	51
4.6.9	Jak často docházíš do zmiňovaných kroužků?	53
4.6.10	Je pro tebe nabídka kroužků v obci Mutěnice dostatečná?.....	54
4.6.11	Kdybys měl/a možnost navrhnout nějaký zajímavý kroužek, činnost – co by to bylo?	55
4.6.12	Co by se mohlo v obci nového zbudovat, postavit?	58
4.6.13	Využíváš nabídky kroužků, volnočasových aktivit okolních obcí, v blízkém městě?	60
4.7	VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	61
4.8	SHRNUTÍ VÝZKUMU A DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	63
	ZÁVĚR	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
	SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	69
	SEZNAM PŘÍLOH	71

ÚVOD

O období dospívání můžeme říci, že je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. Mezi nejnápadnější změny patří změny tělesné, které jsou spojené s pohlavním dozráváním, růstem postavy, proměna proporcí, funkcí pohlavních orgánů. Tělesné změny podněcují i další změny, jakými jsou kompetence, potřebné k osamostatnění se od rodiny, dochází ke změně ve vztahu ke škole. V této době dochází k diferenciaci ve sféře rozhodování o své budoucí profesi. „Všechny změny vedou ke ztrátě starých jistot a potřebě nové stabilizace za nových podmínek“ (Vágnerová, str. 210). „Obecněji jde o potřebu přijatelné pozice ve světě a potvrzení si určité jistoty“ (Vágnerová, str. 210).

Věnuji se období druhého stupně základní školy (pubescent) a období, kdy žák základní školy přechází na školu střední, případně na učňovský obor (adolescent). Jedná se o období dlouhé cesty hledání své vlastní identity, kdy v samotném začátku ji pubescent ztrácí a snaží se ji po celé toto období nalézt. Hledání je bouřlivé, plné nepochopení jak ze strany autority, tak ze strany pubescenta, někdy pro obě strany až bolestivé, ale v každém případě na konci této cesty by měla být osobnost člověka, která našla své místo v životě a ve společnosti.

Na konci fáze tohoto vývoje dochází také k pohlavnímu dozrání, prvnímu pohlavnímu styku, ukončení povinné školní docházky a dovršení přípravy před nástupem do zaměstnání.

Erikson nazval toto období, „obdobím hledání vlastní identity“, bojem s nejistotou a pochybnostmi o sobě samém, své pozici ve společnosti.

Vybrala jsem si téma volného času v obci Mutěnice, protože jsem chtěla provést sondu do života žáků druhého stupně ZŠ (dále již jen žáci) a mládeže v obci Mutěnice (dále již jen mládež). Byl to můj vlastní zájem zjistit, jak žáci staršího školního věku a mládež nejčastěji tráví svůj volný čas, kolik jej mají a jak aktivně tento volný čas využívají. Zda se nudí a nesklozávají k pasivně trávenému volnému času a nevhodnému chování.

Tato bakalářská práce se skládá z několika na sebe navazujících kapitol. V první kapitole se zaměřuji na vývojové zvláštnosti žáků a mládeže jak v tomto období vnímají okolí, jak vnímají sami sebe. V další kapitole jsem se zaměřila na položku volného času, kdy jsem chtěla vysvětlit co to volný čas je, co volný čas nejvíce ovlivňuje a jaké můžeme mít cíle při výchově ve volném čase.

Ve třetí kapitole se věnuji osobnosti pedagoga jako stěžejního článku ve výchově mládeže. V poslední teoretické části jsem popsala nejznámější instituce pro volný čas.

Praktická část se skládá z popisu obce Mutěnice, možností, které v současné době nabízí v oblasti volného času.

Pátou, poslední kapitolu jsem věnovala svému výzkumu. Výzkum jsem realizovala v obci Mutěnice. Výzkum byl zaměřen na žáky staršího školního věku, tedy na žáky 7. až 9. ročníku základní školy, dále na mládež v obci Mutěnice. Prostřednictvím dotazníku jsem se dotazovala na jejich volný čas, jak jej tráví, jaké činnosti ve volném čase upřednostňují, jaké navštěvují kroužky nebo zařízení, případně aby uvedli, co jim v nabídce volnočasových aktivit v obci nejvíce chybí.

Případné výsledky z dotazníkového šetření musím poskytnout výchovné poradkyni, protože o tyto výsledky ona sama projevila zájem. Dále obecnímu zastupitelství s tím, že bych ráda vnesla určité návrhy, které by mohly přispět ke zlepšení nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež v obci. Pro mne samotnou má dotazníkové šetření asi největší význam, protože chci být v této oblasti činná a ráda bych díky výsledkům v praktické části prakticky aplikovala výsledky plynoucí z výzkumného šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝVOJOVÁ SPECIFIKA OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

Jak už jsem v úvodu uvedla, zaměřila jsem se na období staršího školního věku a období nástupu na střední školy, učňovské školy apod. Tedy pubescence a adolescence.

“Sigmund Freud toto období nazývá „genitálním obdobím.“ Je to tedy bouřlivé období, které nastupuje po období, kdy jsme měli doma malého a střízlivého realistu. Tento malý realista řešil ve svém období věci, typu naučit se číst a psát, počítat, naučit se být v klidu a zůstat alespoň po nějakou dobu na místě a podobně. Po tomto období, které trvalo asi do jedenáctého roku jedince, nastává pro něj období velkých změn v oblasti tělesných, v oblasti způsobu myšlení, vnímání sebe i svého okolí, náhlého množství emocí a změny při vnímání své vlastní identity a v neposlední řadě i socializace. Celé toto období završuje adolescent, který postupně dozrává v jedince, který již svůj tělesný vývoj ukončil.

1.1 Tělesná proměna a její subjektivní význam

V období pubescence je tělesná proměna významným projevem dospívání. U chlapců i dívek dochází ke změně tělového schématu. Tělesné změny se ale dějí nerovnoměrně, obvykle dolní a horní končetiny rostou na začátku období dospívání rychleji, vzhled pubescenta působí nevyváženě a jedinec tak působí neohrabaným dojmem a jakoby neví co se svým tělem. Chlapci začnou mutovat. V tomto období rostou a vyvíjí se pohlavní orgány jedinců, tedy varlata u chlapců a vaječníky u dívek. Vaječníky začnou produkovat zralá vajíčka a varlata zralé spermie. To má za následek první menstruaci u dívek a poluci u chlapců (Říčan, 2004). V této době se mnoho pubescentů a zejména dívek zabývá svým zevnějškem více než čímkoliv jiným. Dívky dříve dospívají, jejich tělesná změna a změna proporcí je nápadnější, co může mít za následek větší nejistotu. Změna vzhledu je velice citlivě a intenzivně vnímána a tělesná atraktivita má svou sociální hodnotu, stává se součástí sebehodnocení dospívajícího. Zájem o své tělo a svůj zevnějšek a celkový důraz na oblečení má své opodstatnění a to z důvodu velkého významu pro sebe-pojetí dospívajícího a je prostředkem k dosažení sociální akceptace a prestiže (Vágnerová, 2000). Dosažení stejné výšky s dospělými činí vztah autority a pubescenta rovnocenným. Pubescent již nemá až tak velký dojem, že je podřízený. Vývoj motoriky je viditelnější, motorika je jemnější, lepší koordinace pohybů a roste také fyzická síla. Vědomí fyzické síly, zvláště u chlapců, působí na adolescenta lépe a cítí se jistějším v oblasti soběstačnosti a nezávislosti,

čímž dochází k uspokojování své identity. Celková atraktivita u obou pohlaví umožňuje dobrý předpoklad k dosažení dobré sociální pozici.

1.2 Rozvoj poznávacích procesů

Toto období je typické změnou myšlení, vnímání, zlepšení pozornosti a výraznou změnou v prožívání. Dospívající se blíží ve svém věku svému maximu, zejména v oblasti pružného a tvořivého myšlení (Langmajer, 2006). Piaget toto období nazývá „etapou formálních operací.“

1.3 Charakteristika myšlení

Mezi hlavní charakteristiky myšlení je schopnost hypotetického myšlení, schopnost abstraktního a systematického myšlení a úvah o budoucnosti, plánování a přemýšlení. Po celou dobu dospívání pokračuje vývoj inteligence. Nový způsob myšlení má za následek změnu v postojích k celému světu a zejména k lidem (Langmajer, 2006). Díky tomu je toto období typické značnou kritičností a nespokojeností se vším a se všemi, pesimismem a jakousi naléhavou potřebou něco dělat. Nechuť ke kompromisům a ke korekcím vyplývá z jejich nejistoty. Radikalismus je obrannou proti nejasnosti a mnohoznačnosti světa. Díky osvojenému hypotetickému myšlení jsou přesvědčeni o tom, že vše lze velmi snadno vyřešit. V tomto období se myšlení stává flexibilnějším a komplexnějším a obliba úvah o čemkoliv jsou přínosem pro něj samotného v podobě umožnění rozvinutí fantazie a tvořivosti. Svými intelektovými schopnostmi se pubescent blíží svému maximálnímu výkonu (Vágnerová, 2000).

Je to období konce eidetické schopnosti, roste rozvoj motorických, percepčních i ostatních schopností. To vede k novým a hlubším zájmům, jakými jsou zájem o sport, četbu, hudbu, filmy a divadlo, popřípadě i literární tvorba, případně velmi precizní práce při sestavování modelů apod.

V období staršího školního věku a adolescenta je styl a charakter myšlení velice podobný a zásadně se nemění, pouze dochází ke zdokonalování poznávacích procesů (Langmajer, 2006).

Jako základní rozdíl v myšlení dítěte a pubescenta, případně adolescenta se dá říci asi toto: „Dětství je charakteristické úsilím o poznání a pochopení světa, tj. jaký svět je, dospívání

je typické potřebou a schopností uvažovat o tom, jaký by tento svět mohl, respektive měl, být“ (Vágnerová, 2000, s. 217).

1.4 Charakteristika vnímání a pozornosti

V období pubescence se zkvalitňuje pozornost a vnímání, zvláště v druhé polovině tohoto období. Projevuje se větší záměrnost, přesnost a trvalost zapamatování a větší pohotovost při vybavování poznatků. Upevňování a diferenciací zájmů se projevuje také větší výběrovost pozornosti, zvláště v okamžiku, kdy vyučovaná látka jedince nezajímá. Při ovlivňování vztahu k učení tady hraje velmi důležitou roli motivace. Eidetické schopnosti pubescenta pomalu klesají, ale to proto, že nastupuje více vnímání, což více souvisí s abstraktivním myšlením.

1.5 Emoční vývoj

Mezi významné změny v jednání pubescenta patří také změny v oblasti volního jednání, což se projevuje větší uvědomělostí v rozhodování, při realizaci cílů. Sice stále dávají přednost cílům bližším a konkrétním, ale i tak jsou již více zaměřeni na budoucnost. Volní jednání dospívajících se vyznačuje také větším sebeovládáním, vytrvalostí a schopností překonávat překážky, ale v této době to ještě pořád nejde bez dostatečné motivace. Nové role a nové povinnosti kladou na jedince vyšší nároky, nároky jedinec buď akceptuje a splní, a nebo může dojít k jakémusi regresu. Tedy dojde k tomu, že si jedinec vezme nějaký čas na „rozmyšlenou.“ Dochází k tomu, že se jedinec jako by vrací o jeden vývojový stupeň zpět k dětskému chování. Důvodem je tady jakási neochota přijmout svou novou roli a jedinec zůstává v této pozici do té doby, než je schopen novou roli přijmout. To si vždycky říkáme, „že se nám ten mladý snad zbláznil, chová se jako dítě a přitom už vypadal, že dostal rozum...“ Erikson toto období nazývá „období psychosociálního moratoria“ (Vágnerová, 2000).

Poslední, obrannou reakcí pubescenta bývá také útěk do fantazie, který má podobný účinek jako výše zmíněný regres a taktéž pomáhá při úniku od reality a umožní tak alespoň symbolické prožití nejrůznějších situací, které momentálně dospívající nedokáže řešit. Navíc snění je důležité a přínosné i jako příprava pro rozvoj nových složek identity a představitosti (Vágnerová, 2000).

1.5.1 Změna v prožívání

Tělesné změny, zrání mozku, hormonální změny způsobují v tomto období větší kolísavost v emočním ladění, větší labilitu a tendenci reagovat přecitlivěle i na běžné podněty. Eric H. Erikson toto období nazývá obdobím „hledání identity a pochybnosti o sobě samém.“

Emoce jsou v tomto období nápadné a vzhledem k vyvolaným podnětům nepřiléhající. Změny v prožívání se navenek projevují větší impulzivitou s nedostatkem sebeovládání. Proměnlivost nálad vede k negativním reakcím bezprostředního okolí pubescenta a pubescent může nabýt pocitu odmítání, který vede k jeho nejistotě (Říčan, 2004).

Další změnou v prožívání pubescenta je změna ve způsobu projevovalání citů. Ubývá dětské bezprostřednosti a otevřenosti a nastupuje uzavřenost a nechut' projevovat city navenek. Nechut' projevovat svoje city navenek vyplývá také z toho, že sám svým pocitům nerozumí, neumí je pojmenovat a tím pádem se obává nepochopení a výsměchu (Vágnerová, 2000).

1.6 Rozvoj identity

Sem patří pojmy jako sebehodnocení, sebepoznání, sebedůvěra, sebeúcta.

Změna v chápání vlastní identity má přímou úměru s rozvojem poznávacích procesů a je v přímé úměře s rozvojem formálních logických operací a otevírá zde prostor nového způsobu sebepoznání, jakým je introspekce. Introspekce jako prostředek k sebepoznání díky srovnání s jinými lidmi, hodnocením různých lidí, v tomto věku především vrstevníků.

Pro dospívající je důležitá sebeúcta, která bývá v tomto období labilní a zranitelná, vzhledem k uvažování o sobě a své identitě má pubescent dojem, že mohlo být lepší snad všechno, toto přechodné období vytváření nové identity je pro jedince velice obtížné a namáhavé. Vzniká tady tedy rozpor mezi ideálem a skutečností, což je zdrojem mnoha frustrací, ale je i stimulem k aktivitě, která může vést k přiblížení se svému ideálu (Vágnerová, 2000).

1.7 Socializace

Socializace je postupné začleňování jedince do společnosti, v tomto období se jedinec uvolňuje ze závislosti na rodičích, mezníkem je ukončování základní školní docházky a

volba budoucího povolání u adolescenta k ukončování školní docházky a postupnému nástupu do zaměstnání, ekonomické samostatnosti, završené plnoletostí (Vágnerová, 2000).

Pubescent odmítá podřízenou roli, autoritu jako jsou rodiče a učitelé. Nepřijímá bezvýhradně názory autority, ale přemýšlí o nich. Dohadování s autoritou je typickým znakem puberty.

V dospívání se obecně zvyšuje význam a vliv vrstevnické skupiny, role v těchto skupinách mají velký význam pro identitu jedince, pubescent zde srovnává své možnosti v rodině s pozicí, jakou mají ostatní. Sociální role prochází v této době proměnou, mění se styl komunikace. V tomto období bývá vůči autoritám napjatější, z toho vyplývá větší vztahovčnost a přecitlivělost, na straně druhé jsou neshody mezi oběma možná vyhrcořenější z toho důvodu, že občas u obou chybí trpělivost, možná i jakési znechucením, či únavou. V rozhovorech dochází občas k ulpívání na detailech, což také činí rozhovor více negativním a konfliktním. V tomto období, jde spíše o konfrontaci potřeb rodičů udržet si autoritu a na straně druhé potřeba dospívajícího vymanit se z role dítěte, což v každém případě vede ke konfliktním situacím. Pro zdravý vývoj jedince je toto období a tyto konflikty důležitým stupínkem k postupnému odpoutávání od rodiny, k jeho osamostatnění a přijímání nových rolí. Osamostatňování a odpoutávání od rodiny se děje proto, aby došlo ke zdárnému vývoji, aby vývoj byl dokončen a jedinec byl správně socializován a zařazen. Je to bolestné období pro rodiče, kdy si uvědomují, že již nemají doma toho svého miláčka, ale již dospívajícího, nebo dospělého syna, dceru a k tomuto odpoutání dojít musí (Vágnerová, 2000, Říčan, 2004).

Období je navíc spojeno s rostoucím vlivem skupiny na jedince, protože ve své socializaci si jedinec pomáhá také častými kontakty s vrstevnickou skupinou. Při zmíněné socializaci dochází k identifikaci se s vrstevnickou skupinou, přijetí určitého statusu ve skupině. Vznikají nová přátelství, tato jsou již stálejší a kvalitnější a výběrovější na rozdíl od mladšího školního věku. Tato přátelství, jsou více osobnější a vzájemnější, to v okamžicích kdy se navzájem svěrují se svými problémy a pocity, se svými zájmy, zkušenostmi a samotným sdílením ve skupině. Ke konci období teď již adolescenta pak dochází k uklidnění napjatých vztahů v rodině a to hlavně díky akceptaci dospělých. Adolescent je již více emočně jistý a je stabilnější. Dochází k ukončování školní docházky a postupnému nástupu do zaměstnání a ekonomické samostatnosti, završené plnoletostí (Vágnerová, 2000).

2 VOLNÝ ČAS

V předešlé kapitole jsem popisovala změny, které se udávají s jedincem v období dospívání, šlo o změny v tělesné proměně, změny v poznání, vnímání a například i změny k sobě sama. V této kapitole se chci věnovat volnému času pubescentů a adolescentů, protože i v této sféře dochází ke změnám v podobě preferencí určitých zálib a jejich intenzitě.

Svou práci jsem zaměřila na volný čas žáků staršího školního věku a mládeže. Protože v tomto období dochází také ke změnám způsobu trávení volného času. Toto období je typické tím, že dochází ke zpevnění již existujících zájmů týkajících se volného času. Volný čas má v tomto období rostoucí význam, který je potřebný pro rozvoj osobnosti jednotlivce. V tomto období stoupá zájem o umění, jakým je hra na hudební nástroj, poslech hudby, četba dobrodružné a vědecko-fantastické literatury, literatury faktu, mezi záliby ještě pořád patří například stavění modelů, ale nyní to jsou modely precizně vyrobené, nebo různé rukodělné činnosti. Zájmy se tedy v tomto období vyhraňují, prohlubují a trvají delší dobu, nebo jsou to již zájmy na celý život a zájem může mít dokonce vliv na volbu budoucího povolání. Správným, ale i citlivým a nenásilným vedením a působením na jedince má blahodárný vliv na osobnost vychovávaného a je proto přímo potřeba působit na osobnost vychovávaného v oblasti volného času (Hájek, 2011).

2.1 Co je to volný čas?

Tématem volného času se zabývá mnoho odborných publikací, všeobecně se dá říci, že volný čas je časem, ve kterém děláme činnosti, které jsme si dobrovolně vybrali. Tyto činnosti děláme rádi a přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Do volného času můžeme také zařadit zájmové vzdělávání, či dobrovolnou společensky prospěšnou činnost. Do těchto činností ale nezařazujeme např. přípravu do školy, či sebe-obslužné činnosti, péči o zevnějšek, či o osobní věci, nebo povinnosti spojené s provozem rodiny (Pávková, 2002).

Pojem volný čas se pokusil vymezit Hájek a kol. (2011, s 68) následovně:

- „Časový prostor, který člověku umožňuje svobodnou volbu činností.
- Volný čas v negativním pojetí - čas zbývající po splnění rozmanitých povinností.
- Volný čas v pozitivním pojetí - čas nezávislého a svobodného rozhodování pro činnosti.

- Čas, se kterým může člověk nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Doba, která zůstane z 24 hodin, po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, o vlastní fyzické potřeby včetně spánku.
- Opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil.
- Čas, ve kterém se můžeme věnovat činnostem, které máme rádi, baví nás, přinášejí radost a uvolnění, chceme a můžeme je dělat. „

Jak je vidět, volný čas má opravdu hodně podob a způsob, jakým jednotlivé osoby tráví volný čas je opravdu odlišný. V mé práci se zabývám staršími žáky a mládeží (adolescenty), tito mají většinou volného času dostatek, ale vyskytují se jedinci, kteří nemají dostatek volného času, a nebo existují jedinci, kteří volného času mají dostatek a neumějí jej dostatečně a správně využít (Pávková, 2002).

Způsob trávení volného času závisí také na osobnosti jednotlivce. Závisí také na tom, kolik volného času je ochoten investovat do splnění svých zájmů a tužeb. Můžeme volný čas vnímat jako hodnotu, to v případě, kdy dochází k obohacení osobních kvalit jedince. Závisí také na rodině, v jaké jedinec vyrůstal, zda rodina trávila aktivně svůj volný čas, protože děti napodobují své rodiče a přebírají ve velké míře jejich životní styl i způsob jakým tráví rodina svůj volný čas.

Velice mne zajímají lidi, kteří i přes to, že mají hodně práce a hodně starostí, jsou ještě schopni najít si dostatek volného času na svůj koníček, či zálibu. Když takové lidi vidím, tak jsem přesvědčena o tom, že v životě, nejde o to kolik hodin mám volného času, ale je to v tom či onom jedinci. Zkrátka, nejde o volný čas jako nějakou časovou hodnotu ve smyslu volna, ale jak píše J. Piepper (in Pávková, 2002), jde tady o stav duše a myslí, nakolik se cítíme být svobodní a ne kolik si uděláme volného času jako takového. To je přesně ten okamžik, který bychom se my všichni měli naučit z našeho života vytěžit pro sebe.

2.2 Funkce volného času

Volný čas plní několik důležitých funkcí, Čáp (In Chudý, 2005) zde uvádí tyto funkce:

- Odpočinek – čímž má na mysli jako prostředek vyrovnání se s únavou, která vznikla při práci – tedy regenerace pracovní síly. Čáp sem zařazuje také kulturní odpočinek jako kino, divadlo, jiní sem zařazují i sport a někdy i práci, která je pro jedince koníčkem.

- Zábava – jako jakési přerušování monotónnosti v průběhu dne, je to zábava spojená s novými zážitky a neobvyklou činností. Patří sem takové činnosti, které přerušují jednotvárnost a mají za úkol rozptýlit.
- Rozvoj osobnosti – patří sem účast na veřejném a společenském životě, vzdělávání, zájmové činnosti. Tato funkce je důležitá jak z hlediska pedagogického, tak z hlediska společenského Čáp (In Chudý, 2005).

Je dobré výše uvedené funkce doplnit ještě o dílčí funkce, které se zaměřují na kultivaci osobnosti, Chudý (2005) sem zařazuje zejména následující:

- Seberealizace – v oblasti potřeby psychické a sociální, jakými jsou sebeuplatnění a sebehodnocení. Je to příležitost k vyrovnávání rozdílů mezi nestejnými materiálními i psychologickými podmínkami dětí v rodinách. Touto funkcí lze také částečně pomoci dětem z méně podnětných rodin a snižovat, tak nevhodný vliv těchto rodin.
- Socializace – v oblasti osvojování sociálních způsobilostí, komunikace a návyků a kompenzace nedostatků sociálního a rodinného prostředí. Celkově účast ve volnočasových sociálních skupinách přispívá k žádoucí socializaci a kultivaci osobnosti jedince.
- Prevence – všeobecně výchova ve volném čase působí jako primární prevence před nevhodnými formami chování, jakými jsou například sociálně patologické jevy (Hofbauer, 2011).

2.3 Cíle výchovy ve volném čase

Obecným cílem výchovy ve volném čase, mimo vyučování je naučit jedince hospodařit s volným časem, rozumně ho využívat, reálně oceňovat volný čas jako významnou hodnotu. Potažmo lze z těchto obecných cílů odvodit řadu dílčích cílů, jakými jsou např. naučit vychovávaného naučit se odpočívat a rekreovat, rozvíjet jejich zájmy a specifické schopnosti, uspokojovat a kultivovat svoje potřeby, naučit vhodně si uspořádat režim dne, vést ke zdravému životnímu stylu, podporovat myšlenku celoživotního vzdělávání. (Hofbauer, 2011).

„Cílem výchovy ve volném čase je harmonicky rozvíjet a kultivovat činnost jedince tak, aby vychovávaný dosáhl svůj životní cíl. Výchovou můžeme také chápat cílevědomé a záměrné vytváření a ovlivňování podmínek, které umožní optimální rozvoj každého jedin-

ce v souladu s jeho individuálními dispozicemi a stimuluje jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností“ Pelikán (in Chudý, 2005).

Cíle výchovy ve volném čase jsou ovlivňovány mnoha činiteli v současné době je ale velice důležitou funkcí funkce sociálně patologické prevence. Výchova totiž nespočívá jenom v tom, že děti vybavíme vědomostmi, zručnostmi a postoji, ale výchovou působíme na jedince tak, aby byl schopen odolávat i nástrahám současné společnosti (Chudý, 2006).

2.3.1 Činitelé ovlivňující výchovu

Na základě prostudované literatury bych v této kapitole chtěla popsat tři nejdůležitější činitele, nejvíce ovlivňující výchovu. Mezi tyto tři činitele bych zařadila:

- rodinu
- vrstevníky
- média

Rodina

Je velice významný činitel výchovy a je určitě prvním, kdo na jedince působí, z rodiny si obvykle přenášíme způsoby chování a jednání v určitých sociálních situacích. V rodině se formují první postoje, hodnoty, ideály. Na vliv rodiny má také úplnost, či později založené rodiny. Musíme zmínit také změnu životní úrovně rodiny, jejího statusu, vybavení domácnosti včetně potřeb pro volný čas. Rodina má také vliv na kvalitu volného času a to díky způsobu života v rodině, jejími postoji a stylem výchovy. V současné době si musíme uvědomit i hmotné možnosti každé rodiny. Rodina je první, která ukazuje jedinci, jak může vhodně trávit svůj volný čas, ale také právě rodina může být ta, která může jedince nevhodně a nepodnětně vést ke způsobu, jakým bude trávit svůj volný čas. Rodiče tedy mohou na dítě působit podnětně, snažit se být dítěti inspirací, být iniciátorem aktivit v rodině. Rodiče ale mohou být i nevhodnou inspirací pro svoje děti. Tím mám na mysli nevhodný způsob trávení volného času. Nevhodný způsob volného času v tomto případě může být zahálka, která může vést k nežádoucímu životnímu stylu a jedinec může sklouznout k sociálně patologickým jevům. Aby se toto nedělo, je potřeba jedince motivovat prostřednictvím vhodných aktivit ve volném čase, jako je správné směřování životního stylu a způsobu jakým bude jedinec volný čas využívat (Pávková, 2011).

Vrstevníci

Jedním z dalších činitelů ovlivňujících kvalitu trávení volného času jsou vrstevníci. Vrstevníci staršího školního věku a adolescence jsou také důležitým výchovným činitelem v životě jedince. Skupina poskytuje jedinci jakýsi azyl v době hledání sebe sama, skupina jednotlivce stimuluje, navzájem podporuje. Ale opět může to být skupina, která jedince může nevhodně stimulovat. Potřeba sdružovat se je v této době přirozenou potřebou při zkoušení a osvojování si různých sociálních rolí. Skupina může být ale také opačného zaměření, to znamená, že skupina může mít patologické rysy a tady vzniká problém, kdy tato skupina může nevhodně stimulovat. Nevhodná stimulace již opět vzbuzuje obavy z nevhodně tráveného volného času z důvodu antisociálního a delikventního chování. Je tedy na místě vyzvednout význam kvalitně tráveného volného času jako prevence proti sociálně patologickým jevům.

Média

Hromadné sdělovací prostředky mají kladnou funkci v případě získávání nových informací, prostřednictvím vědeckých - populárních pořadů, zábavných pořadů pro děti. To v případě, že jsou její produkty určeny přímo pro skupinu dětí a mládeže. Je ale mnoho nevhodných pořadů, jež jsou určeny dospělým, ale konzumenty se stávají hlavně děti. To se potom stává problémem, protože znakem dítěte je zvědavost, zvědavost a působením médií může například televize nebo internet se spoustou nevhodného materiálu pro naše konzumenty. A tyto dále nevhodně působí na jedince, kteří aniž by informacím nějak hlouběji rozuměli, tyto informace vstřebávají bez výhrad, což se může projevit negativně např. na jejich chování.

2.4 Význam volného času jako prevence sociálně patologických jevů

Dnešní děti a mládež mají většinou více volného času, než dospělí, bohužel většina z nich neví jak s tímto volným časem naložit. U dětí mladšího školního věku je v oblasti mimoškolních aktivit o děti více postaráno, protože tyto děti ve velké míře navštěvují družiny, různé kroužky, kde tráví svůj volný čas do doby, než přijdou jejich rodiče ze zaměstnání. Jsou ve svém věku ještě ochotni poslechnout své rodiče a nebrání se nabídce volnočasových aktivit. U žáků staršího školního věku a adolescentů míra dozoru od rodičů a školy klesá, již není tak velká. Vnímám to jako velkou chybu, protože by rodiče vždycky měli vědět, kde a s kým a jakým způsobem jejich dítě tráví volný čas. Bohužel, doba je taková,

že rodiče na své děti nemají tolik času, kolik by bylo zapotřebí. Dá se říci, že v tomto věkovém období se postupně ukazuje, jakým způsobem jsme děti připravili na to, jak budou dostatečně rezistentní vůči nevhodným vlivům svého okolí. Hovořím o tom proto, že adolescence je obdobím, kdy mládež odjíždí například i na internáty a tráví tak velké množství času mimo svoji rodinu. Můžeme říci, že toto období je tedy i jakousi prověrkou jedince a jeho schopnosti odolat působení různých sociálně patologických jevů. Můžeme tady hovořit o tom, že rodičovská výchova pomalu přechází v sebevýchovu jedince.

2.4.1 Patologické jevy

V tomto množství volného času jsou adolescenti nejvíce ohroženi sociálně patologickými jevy, závislostmi a působení různých forem asociálního jednání, které jedince ohrožují. Ohrožení je v tomto případě dvojího druhu. Jednak, že se děti a mládež stávají obětmi trestné činnosti, současně ale jejich ohrožení spočívá v tom, že se sami stávají deviantně jednajícími (Matoušek, 2003).

Pojem sociální patologie, je označením pro všechny nenormální nebo všeobecně nežádoucí společenské jevy, jakými jsou CAN-syndrom týraného dítěte, domácí násilí, falešné obvinění ze sexuálního zneužívání dítěte v rodině, násilí na ženách, násilí na seniorech. Mezi závislosti sem patří závislosti alkoholová, drogová, mentální anorexie a mentální bulimie, další návykové a impulzivní poruchy jako např. patologické hráčství (gamblerství), sekty a konečně můžou být děti a mládež obětí, ale i účastníkem různých forem asociálního chování a jednání jakými je šikana, či extremismu (Vykopalová, 2002).

Výše uvedené jevy můžeme ještě doplnit o nudu, kterou můžeme také řadit do skupiny nevhodného chování mládeže. Činorodý člověk nudu nezažije, nenaplněný vhodně trávený volný čas vede k destruktivitě osobnosti. Nudu (boredom) jako jakýsi duševní stav, projevující se omrzelostí, pocity zbytečnosti nezajímavosti, nespokojeností, vynucenou pasivitou, ztraceným časem, oslabením pozornosti, pocity únavy (Hartl, 2009). Nuda bývá nejčastějším důvodem k nevhodnému chování a vzniku různých patologií.

2.4.2 Prevence sociálně patologických jevů

Prevence je tedy předcházení a překažení nevhodných patologických jevů společnosti, které by mohly na jedince působit. Nebo, je na jedince působeno tak, aby se jedinec sám nedopouštěl patologického jednání. Případně opatření, která slouží k tomu, aby se předešlo sociálnímu selhání (Hartl, 2011).

Z literatury, která se věnuje sociálně patologickým jevům jsem rozdělila do tří následujících skupin:

Prevenci dělíme do tří skupin, Hartl (2011) uvádí:

- Primární prevence – působí především na nejširší veřejnost, která nevykazuje žádné známky patologií. Největší váha je zde kladena např. na školy, družiny, rodiče apod. proto, aby jedinci neskouzli k patologickému jednání. Největší důraz je tady kladen na rodinu, školu, okolní společnost.
- Sekundární prevence – je takového zaměření, které působí na jedince, kteří jsou zvláště ohroženi negativními jevy a mají vysokou pravděpodobnost, že se stanou účastníky patologického jednání. Mluvíme tady o jedincích vyrůstajících v sociálně slabých rodinách, rodinách s nepodnětným výchovným prostředím, ale můžeme tady hovořit i o rodinách velmi zaměstnaných rodičů.
- Terciální prevence – je zaměřena na jedince, kteří již sklouzli do skupiny osob, kteří jsou účastníky sociálně patologického jednání, jsou závislími na drogách, alkoholu apod., případně páchají trestnou činností, či jsou účastníky sociálně patologického jednání. Tady už jde o zmírnění následků problémového jevu.

Musíme si tedy uvědomit, že ohrožení dětí a mládeže je v dnešní době velké a mylně se můžeme domnívat to, že rodina je schopna plně zabezpečit výchovu ve volném čase. Je to z toho důvodu, jednak že nemá dostatek času, ale ani nemůže uspokojit potřebu dospívajících a tím je sdružování se ve volném čase ve skupinkách svých vrstevníků. V současné době kvůli úsporám jsou navíc tendence rušit různá zařízení pro výchovu mimo vyučování, což je velmi nevhodné. Protože jak už jsme si výše psali o prevenci, je mnohem méně jak časově, tak i finančně náročné působit na jedince preventivně díky vhodnému uspořádání volného času, než následná náprava chyb a převýchova (Pávková, 2011).

A je tedy na místě naučit mladistvé tomu, aby si uvykli, nebo aby dovedli ve svém životě vhodným způsobem využívat volný čas, který by vedl k upevnění tělesného i duševního zdraví a vedl by k mnohostrannému, vnitřně bohatému životu a rozvinutí osobnosti vlastní i osob svého nejbližšího prostředí (Spousta, 1994).

2.5 Osobnost pedagoga volného času

Co já vidím jako velký motivační impuls pro to, aby pubescenti a adolescenti byli motivováni pro kvalitně trávený volný čas, je také osobnost pedagoga volného času, vychovatele. Pokud je pedagog tvořivý, oddaný věci, má ve svém kroužku nebo ve svém zájmovém oddíle vždy dostatek jedinců, kteří touží být přítomni na jeho hodinách. V předposlední části teoretické bych se tedy ráda zaměřila na osobnost pedagoga volného času. Jako na jedné z nejdůležitějších součástí výchovy volného času. Již několikrát jsem byla svědkem úpadku zajímavého a podnětného kroužku, který vedl pedagog s nevhodnými vlohami, děti to neoslovovalo natolik, že do tohoto kroužku prostě přestaly docházet.

Podle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících (zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) je pedagogickým pracovníkem osoba, která vykonává přímou vyučovací, výchovnou, speciálně pedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost. Předpokládá se přímé působení na vychovávaného, vzdělávaného jedince. Zákon upravuje druh požadovaného vzdělání a požadavky na jednotlivé profese (Hájek, 2011).

V oblasti výchovy ve volném čase je navíc jedinečná příležitost ve výchově jedince, že někdy bývá výchovné působení rodiny méně účinné než působení osoby, kterou dítě adolescent považuje za hodnou obdivu, které si váží a uznává ji. Tedy pokud je pedagog volného času osobností, je adolescent ochoten svůj čas věnovat i něčemu jinému než jen poflakování po městě, či vybíjením si zlosti na směrových značkách, či v horším případě na mladších jedincích, starších lidech apod. (Řezáč, 1998).

Výchova ve volném čase je označována jako neformální a hlavním znakem je dobrovolnost na účasti na jednotlivých výchovných činnostech. Pokud se dítě nebo žák rozhodne pro kroužek nebo zájmovou aktivitu, rozhodl se tak na základě vlastní vůle a na základně vlastního rozhodnutí a jedním z důvodů proč se tak rozhodl, může být samotný prohlubující se zájem, či atraktivní aktivita. Může to být ovšem i samotná osobnost vychovávajícího. Zvláště u mládeže staršího školního věku a adolescentů je osobnost vychovávajícího velmi důležitá. Důležitá proto, aby byl schopen oslovit tuto vrstvu mládeže a motivovat ji ke kvalitnějšímu způsobu trávení volného času. Být schopen je podmínkou pro úspěšné vykonávání činnosti. U pedagoga volného času jsou to hlavně schopnosti emocionální, volní a intelektuální. (Spousta, 1994). Toto období je složité

tím, že mládež se nenechá jen tak nutit k nějakému stylu volného času, pokud je ale zajme pedagog, je z větší části vyhráno.

V následující podkapitole bych ráda uvedla znaky dobrého pedagoga volného času, protože jsem přesvědčena o jejich důležitosti.

2.5.1 Znaky osobnosti dobrého pedagoga volného času

Jak už jsem uváděla, pedagog volného času by měl mít určité znaky osobnosti, které by se daly rozdělit do tří skupin:

- Pozitivní obecně lidské vlastnosti – jakými je dobrá paměť, pozornost, přiměřené volní vlastnosti, schopnost prožívat i ovládat emoce, měl by mít patřičné vědomosti, dovednosti a návyky, inteligenci, tvořivost, zvláště schopnost vychovávat a mít i žádoucí názory a postoje.(Hofbauer, 2011).
- Vlastnosti obzvláště důležité pro pedagogy – mezi které patří schopnost přizpůsobení se proměnlivým podmínkám a řešení nečekaných situací, aktivita, průbojnost, schopnost prosazovat své názory a požadavky, tvořivost, fantazie, smysl pro humor, fyzická zdatnost, příjemný vzhled (Hofbauer, 2011).
- Specifické požadavky na vychovatele a pedagogy volného času – jakými je zvládnutí různorodých výchovných situací s využitím takových forem jednání a vhodného výchovného stylu, aby byl účinný (Hofbauer, 2011).

Osobnost pedagoga volného času je tedy velmi důležitá, aby oslovila širokou vrstvu vychovávaných, navíc pedagog musí mít takovou autoritu, která vychází přímo z osobnosti vychovávajícího. Vzhledem k tomu, že jako kvalitní pedagog volného času nemá oporu v autoritě, kterou pedagog například na základní škole má, třeba i formálně, ale z pozice své profese. Musí být pedagog volného času taková osobnost, aby tuto autoritu získal přirozeně. Pedagogická autorita pramení z pozitivního hodnocení jeho svěřenců a je to křehká hranice. Tuto hranici lze získat jen svědomitou výchovnou prací, seberegulací, neustálým sebevzděláváním. (Spousta, 1994). Ráda bych zde uvedla tabulku, která uvádí schematický přehled předpokladů dobrého pedagoga volného času.

2.6 Instituce pro výchovu mimo vyučování a ve volném čase

Aby mohlo vůbec k výchově mimo vyučování dojít, musí existovat místo, kde lze tento čas trávit. Může se stát ale, že problémem může být v první řadě nedostatečný prostor pro aktivity v okolí bydliště, případně mohou být málo nebo vůbec využívány prostory školy, jako jsou hřiště, tělocvičny a podobně. Nebo také v okolí bydliště mládeže není dostatek organizací, které by se zajímaly o volný čas, těchto jedinců. Výchova ve volném čase tedy probíhá většinou v zařízení, instituci, případně se jedná o subjekty pracující s mládeží. Ty nejvýznamnější bych zde ráda popsala, jak jejich funkci, tak i náplň.

2.6.1 Školní a mimoškolní zařízení

Zřizovatelem školních družin, klubů a středisek pro volný čas dětí a mládeže je školní samospráva nebo obec, církev. Školní družina, ani školní klub nenahrazuje vyučování, řídí se svým rozvrhem a respektují všechny náležitosti psychohygieny (Chudý, Š 2005).

- Školní družiny – jsou součástí ZŠ, určeny žákům mladšího školního věku. Jsou v provozu pravidelně v pracovních dnech i o prázdninách. Nejedná se o pedagogickou činnost a nemají charakter vyučování. Děti jsou zde přihlášeny k pravidelné docházce. Dbá se zde na aktivní odpočinek, pobyt v družině má odstraňovat únavu a regeneraci sil, podporuje se zde vlastní aktivita dětí, která má rozvíjet osobnost dítěte, jedna z důležitých činností ve školní družině je pořád ještě hra. Mezi hlavní funkce družiny je pomoci rodičům postarat se o jejich děti v době, kdy jsou zaměstnaní.
- Školní kluby – jsou také součástí ZŠ, určeny pro žáky druhého stupně. Mezi základní činnosti, patří zájmové aktivity provozované formou různých kroužků. Účast ve školním klubu již není každodenně povinná, žáci mohou docházet do školního klubu pouze do některých kroužků, dozor nad žáky v tomto zařízení není úkolem klubu.
- Střediska volného času – jsou taková zařízení, jejichž funkcí je naplňovat rekreační a výchovně – vzdělávací funkci širokou zájmovou působností. Naplnění výše uvedených funkcí se děje za pomoci útvarů s pravidelnou zájmovou činností, jakými jsou kroužky, soubor, klub či kurz. K poslednímu jmenovanému musím říci, že toto je útvar s vymezenou délkou trvání, většinou do jednoho roku a tento patří do činností, jež si osvojují určité dovednosti. Střediska volného času navíc nenabízí jen

pravidelné činností, ale nabízí také nahodilé činnosti, jakými jsou například různé sportovní aktivity, příměstské tábory, zájezdy, či přednášky. V těchto střediscích účastníci již nepodléhají pedagogickému vedení.

Základní umělecké školy – patří také do sítě škol, ale jejich vyučování je dobrovolné, jejich náplní je péče o volný čas dětí a mládeže, jehož posláním je rozšiřování vědomostí a dovedností. Mezi jejich obory patří kroužky hudební, literárně-dramatické, taneční, výtvarné nebo zaměření jazykového jako jazykové školy apod.(Pávková 1999). V současné době ale velkou část náplně má v repertoáru mnoho soukromých subjektů a tento typ výuky přechází také hodně do nabídky těchto subjektů

2.6.2 Občanská sdružení, neziskové organizace

V této kapitole bych se ráda věnovala alespoň některým organizacím, které se věnují práci s dětmi a mládeží. Mnoho občanských sdružení má svoje kořeny v dávné historii. U nás bylo národní obrození jedním z hlavních podnětů pro rozvoj občanských sdružení. Největšího rozmachu těchto sdružení byl v době mezi dvěma světovými válkami. V té době u nás vznikala taková sdružení jako Junák A.B.Svojsíka, inspirovaná skautingem sira R.B. Powella. Dále nejdříve v Londýně a později u nás vznikala sdružení jako YMCA a YWCA, coby křesťanské sdružení mladých lidí, Pionýr, Sokol, Česká tábornická unie, Hnutí Duha, Hnutí Brontosaurus, některé bych ráda přiblížila

- Junák – posláním tohoto hnutí je podporovat děti a mládež při rozvoji osobnosti, tělesné zdatnosti a plnění svých povinností k bližnímu a ke společnosti, podporuje vlastenectví, klade velký důraz na pobyt v přírodě, výchovu praktických dovedností, družnosti a sebekázně. Principiálně skauting klade důraz na výchovné působení vlivu vrstevnických skupin a pozitivního vlivu vzor v podobě věkově blízkého vedoucího. Jeho cílem bylo vychovat člověka všestranně rozvinutého, solidárního a samostatného (Hofbauer, 2004).
- Pionýr – Je to druhé největší sdružení dětí a mládeže u nás. Je to demokratické, otevřené, všestranně působící všestranně na výchovu aktivního občana země, dobrovolné a nezávislé hnutí. Pionýr navázal na tradice z let šedesátých ve své náplni má uspokojení zájmů a potřeb svých členů. Organizuje celoroční aktivity, tábory

ale organizuje i příležitostní akce. Klub se snaží působit i na nečleny a neorganizovanými mladými lidmi (Hofbauer 2004).

- YMCA – Křesťanské sdružení mladých mužů, křesťansky orientované sdružení, které v současné době organizuje muže i ženy. Vychází z křesťanských ideálů, usilující o harmonický vývoj jedince, jak po stránce tělesné, tak i duševní. Podmínkou v současné době není ani aktivní křesťanská účast.
- YWCA - Křesťanské sdružení mladých žen, je to obdoba předešlého sdružení. Tato sdružení jsou křesťansky orientována, jsou dobrovolná a nepolitická sdružení. Jejich úkolem je podpora harmonického vývoje jedince po stránce tělesné, ale i duševní. V práci s mládeží vychází z křesťanských ideálů. Organizují humanitní a charitativní akce na pomoc různě znevýhodněným lidem jak doma, tak v zahraničí. Sdružení se zaměřuje na sportovní, turistické a ekologické aktivity mládeže. Pořádají každoročně tábory pro mládež (Hofbauer, 2004).
- Sokol – Česká obec sokolská, jedna z nejdéle působících organizací na našem území. Vznikla z iniciativy Dr. Miroslava Tyrše v roce 1862, který usiloval o harmonický rozvoj tělesné, duševní a morální stránky osobnosti. Kromě tělocvičných cvičení provozoval i osvětovou činnost pro děti i dospělé. Velice významnými počiny Dr. Tyrše byla i tradice Všesokolských sletů, které byly přehlídkou zdraví a síly národa. Tato tradice je dodržována do současné doby, v letošním roce oslaví Česká obec sokolská 150 let od svého založení a chce dnešní společnosti dokázat, že Sokol jde stále správným směrem sokolských myšlenek, které jsou postaveny na propagaci šíření zdravého životního stylu pro všechny věkové kategorie.
- Česká tábornická unie, Hnutí Brontosaurus, Duha jsou otevřená sdružení, jejichž hlavním zaměřením je orientace na přírodu, táborničtí, její ochranu, s velkým důrazem na realizaci programů pro děti a mládež (Pávková, 2002).
- Neziskové organizace – jsou to organizace založené, ne pro ziskové účely, ale vznikají z důvodu vyplnění prostoru mezi státem, státními institucemi, jinými neziskovými sdruženími a v neposlední řadě i občany (Chudý, 2005). Neziskové organizace svou činností významně doplňují a obohacují výchovně-vzdělávací činnost škol, školských zařízení a rodin. Jsou dotovány MŠMT ČR na základě zpraco-

vaných a schválených projektů, které vypracovávají jednotlivé organizace (Chudý, 2005). V působení neziskových organizací vidím velký potenciál a velkou budoucnost, protože jsou dobrým a pružným řešením při řešení aktuální poptávky.

Nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží podporují programy MŠMT ČR, prostřednictvím dotovaných programů, které mají za cíl jejich podporu rozvoj. Prostředky se rozdělují granty a jsou účelově vázány na přijatý program (Hájek, 2011). Mezi další, kdo mohou působit na vytváření společensky žádoucích nabídek, jsou i obce s rozšířenou působností. Mají monitorovat využívání volného času a mají nabízet dětem možnosti a programy, které by vytvářely předpoklady pro kulturní, sportovní a jinou zájmovou a vzdělávací činnost. Toto ukládá zákon o sociálně-právní ochraně dětí číslo 359/1999 Sb. (zákon o sociálně právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů), jež jsou jejich zájmem a mají spolupracovat se školou a dalšími subjekty (Hájek, 2011).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 OBEC MUTĚNICE A MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Obec Mutěnice leží ve zvlněné krajině jihovýchodní Moravy v nadmořské výšce 170 – 265 m, 11 km od města Hodonín. Obcí protéká Mutěnický potok a řeka Kyjovka. Na této řece, východně od obce se nachází rybniční soustava Zbrod. Tato rybniční soustava patří ke krásným cílům výletů cyklistů a milovníků přírody. V současné době se v okolí obce buduje cyklostezka Kyjov - Mutěnice, která obec Mutěnice ještě více zatraktivní. Již v současné době je obec Mutěnice častým cílem cykloturistů z celé ČR.

Rozlohou katastru a plochou vysázených vinic patří Mutěnice k největším obcím okresu Hodonín. Geografická poloha obce s velkými plochami vinorodých strání dává právo hovořit o Mutěnicích jako o srdci vinařského kraje. Vinohradnické oblasti jižní Moravy jsou vhodné pro pěstování révy vinné <http://www.mutenice.cz/o-obci/>.

Při posledním sčítání měla obec Mutěnice 3690 obyvatel.

První písemná zmínka o Mutěnicích je zaznamenána v Moravských zemských deskách v Brně a váže se k roku 1367. Vlastní zakládací listinu obce se však dosud nepodařilo objevit.

Obec Mutěnice prošla několika drženými, několika pustošivými válkami v období 15. století, kdy došlo téměř k zániku několika obcí, mezi nimiž byly i Mutěnice. Mutěnice prošly rukama několika šlechtických rodů, zmíním Jana z Lipé (1537), Rod Salmů (1593), po třicetileté válce zůstalo v obci z původních 640 obyvatel a 94 domů, pouze 150 obyvatel a 24 domů. Dalšími majiteli byli Lichtensteinové, Czoborové. Hrabě Czobor celé panství hodonoské zadlužil tak, že jej v konkurzu koupil císař František Lotrinský (1762) a měl jej v držení až do roku 1919, kdy bylo zabaveno ve prospěch republiky Československé. Mezi zajímavosti patří také to, že Mutěnice jsou rodištěm T.G.Masaryka.

V obci jsou uchovávány folklorní tradice umocněné podlužáckými kroji, slováckými písněmi a tanci. Důkazem toho je kulturní život v obci.

<http://www.mutenice.cz/o-obci/>

3.1 Možnosti trávení volného času v Mutěnicích

V obci Mutěnice mají děti a mládež několik možností k trávení volného času.

Základní škola v Mutěnicích

Zdejší základní škola prodělala v roce 2005 rozsáhlou rekonstrukci, byla vybudována střešní nádstavba a vznikly nové interaktivní učebny s kinosálem, Příloha I., foto č. 1. Škola má velkou a moderní tělocvičnu, viz. Příloha I, foto č. 3, která poskytuje své služby mnoha zájemcům. O tělocvičnu je i velký zájem z řad soukromých osob a sdružení. V okolí školy je jedno velké zatravněné hřiště, v současné době není udržováno. Je ovšem v krásném okolí a mohlo by poskytnout mnoho možností pro trávení volného času dětí a mládeže, foto.č.5 Příloha I, foto č.4 .

Při rekonstrukci školy proběhla také výstavba Školního klubu, kde mohou děti trávit svůj volný čas v družinách a kroužcích, které zdejší základní škola organizuje. Kroužky vedou učitelé a vychovatelé základní školy v Mutěnicích. Družina využívá všechny prostory školy i její okolí. Děti ve školní družině pracují podle školního vzdělávacího programu pro školní družiny „Volný čas aktivně“, Příloha I viz. foto č. 2.

Základní škola nabízí kroužky, jakými jsou keramika grafika, divadelní, florbal, vybíjenou, pěvecký Karmelka, výtvarný (keramika) a aerobic. V rámci školního klubu probíhá výuka hry na klavír.

Škola pronajala prostory hudebního sálu ZUŠ Dolní Bojanovice a externímu učitel hudby, který také vyučuje na zdejší škole hudbu na dechové nástroje, kytaru a bubny.

Sbor dobrovolných hasičů

Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1892 a svého rozkvětu dosáhl v období první republiky.

Základní činností a posláním sboru je dobrovolná a nezištná pomoc při živelných událostech a pohromách. Pořádají různé akce, pro veřejnost jakými jsou různé soutěže v hasičském sportu, ukázky hasičské techniky a práce, pro své členy táboračky, zájezdy apod. Děti, které dochází do Sboru dobrovolných hasičů, prochází výcvikem hasičů a dojíždí na různé hasičské soutěže. Místní sbor dobrovolných hasičů čítá 48 členů, dětí čítá tento sbor 10. Příloha č. I, viz. foto č. 9,10.

Fotbalový klub

Fotbalový klub v obci Mutěnice hraje od roku 1926, je největší zájmovou organizací v Mutěnicích. Klubem již prošlo mnoho mládeže a dětí, kteří zde byly organizováni a vychováni. Klub čítá celkem 80 dětí, o které se stará velké množství dobrovolníků. Ať už je to v podobě trenérů nebo také zázemí, které je dětem poskytováno. Děti dochází na tréninky, kde sportují, utužují své zdraví a tráví tak aktivně svůj volný čas.

Mezi úspěch místního fotbalového klubu můžeme zařadit účast na těchto soutěžích (uvádím pouze děti) :

- mladší a střední dorost hraje krajský přebor Jihomoravského kraje,
- mladší žáci a starší žáci hrají I. třídu Jihomoravského kraje Hodonínska,
- mladší a starší přípravka hraje okresní přebor Hodonínska.

Místní fotbalový klub je také líhní reprezentantů, kteří hrají již ve vyšších fotbalových soutěžích, jakými je 1. FC Slovácko, místní Michal Trávník, nebo mezi ženami je to reprezentantka Sabina Pavková, také odchovanec zdejšího fotbalu.

Fotbalový klub má k dispozici dvě hřiště jedno zatravněné a jedno s umělým povrchem. Obě hřiště jsou klubem hojně využívána, Příloha I, foto č. 6.

V blízkosti fotbalového hřiště je zbudováno také hřiště na tenis a na volejbal, Příloha I, viz. foto č. 7,8. V blízkosti obou hřišť je také „U rampa“, kterou hojně využívají místní teenageři.

Krojovaná chasa

Krojovaná chasa je dobrovolné uskupení mládeže, které se snaží udržovat folklórní tradice v obci, svými krásnými podlužáckými kroji, slováckými písněmi a tanci pomáhají prakticky při všech akcích, které v Mutěnicích probíhají. Mezi tyto akce bych jmenovala různé církevní svátky, různé slavnosti, hody apod.. Bez chasy se neobejde žádná větší akce v obci ať už je to přítomnost v našem krásném podlužáckém kroji Příloha I, viz. foto č.11, č. 12 a nebo i brigády které jsou zapotřebí před těmito akcemi, nebo při jarním úklidu kolem obce a pod.. Účast v tomto uskupení se dědí z otce na syna a z matky na dceru. Krojovaná chasa má v obci velkou a dlouhou tradici. V době před plesovou sezónou se schází

pravidelně, aby nacvičili besedu, která je ozdobou každého krojovaného plesu v okrese. Jinak se schází prakticky každý víkend v pátek na zdejší faře.

Skaut

Skauti v obci Mutěnice mají jeden oddíl, oddíl patří pod středisko v obci Ratíškovice. Skaut má 38 registrovaných členů. Oddíl je rozdělen na čtyři družiny – tři oddíly jsou junácké, to znamená Vlci (chlapecká), oddíl Bereniky (děvčata), Plejády (smíšená) a oddíl Draci (skautská), ve které jsou členové nad 12 let. Skaut v Mutěnicích funguje už od roku 1992. Před pěti lety se skaut téměř rozpadl, ale noví vedoucí téměř rozpadlý klub zase dali dohromady. Skauti se schází v klubovně, která je na nádvoří radnice. Schází se jednou týdně podle rozvrhu, který je stanoven. Protože by se tam najednou celý oddíl nevešel. Ke klubovně skautů musím říci, že jsou v nevyhovujícím prostoru. O buňku se navíc dělí s Charitou a se zaměstnanci obecního úřadu. Takže na to, že se skaut snaží děti vychovávat v duchu dobrých tradic, snaží se rozvíjet kladné vlastnosti, jakými jsou čestnost, poctivost, slušnost, pěstují v dětech lásku k přírodě. Pořádají pro děti letní tábory, a různé akce hlavně v přírodě, případně rukodělné práce.

Žofka

Je to občanské sdružení, které se orientuje na maminky s dětmi do tří let věku dítěte. Sdružení sídlí v Klubu školy, Příloha I, viz. foto č. 2, klub organizuje pro výše zmíněnou skupinu lidí různé aktivity přizpůsobené věku sem docházejících dětí. Je to sdružení nové a tak se uvidí, jakým směrem se bude dál ubírat jeho cesta.

4 VÝZKUMNÁ ČÁST

4.1 Výzkumný problém, cíle výzkumu a výzkumné otázky

V praktické části mé bakalářské práce se zabývám otázkou trávení volného času dětí 2. stupně Základní školy (dále již žáci) Mutěnice a mládeže v obci Mutěnice (dále již mládež).

Hlavní cíl:

Zjistit, jak tráví svůj volný čas žáci 2. Stupně Základní školy Mutěnice a mládež v obci Mutěnice.

Dílčí cíle:

1. Zjistit, jakým způsobem a kterými aktivitami se žáci a mládež v Mutěnicích zabývají.
2. Zjistit, jakým způsobem převážně tráví svůj volný čas.
3. Zjistit, zda respondenti zažívají nudu a jak tento nepříjemný stav odstraňují.
4. Zjistit, zda využívají nabídek školy, sportovních či zájmových oddílů, volnočasových institucí v obci Mutěnice.
5. Zjistit jaké zařízení, aktivity v Mutěnicích dle respondentů chybí.
6. Zjistit, jaké množství dětí a mládeže je v obci organizováno a zda využívají nabídky i okolních obcí.

Po vytýčení dílčích cílů jsem vypracovala následující výzkumné otázky:

1. Tráví žáci a mládež v Mutěnicích volný čas aktivně nebo pasivně?
2. Tráví svůj volný čas respondenti převážně sami nebo v kolektivu?
3. Zažívají respondenti ve svém volném čase nudu?
4. Jak se brání žáci a mládež nudě?
5. Navštěvují žáci a mládež kroužky, aktivity, které jsou jí nabízeny v obci Mutěnice?
6. Co respondentům v nabídce aktivit v Mutěnicích nejvíce chybí?

7. Je pro respondenty místní nabídka volnočasových aktivit dostatečná?
8. Využívají žáci ZŠ a mládež nabídky volnočasových aktivit okolních obcí?

4.2 Druh výzkumu

Aby mohlo dojít k vyhodnocení odpovědí od většího množství respondentů, zvolila jsem dotazníkové šetření, jako vhodný způsob získání informací. Dotazníkové šetření je v pedagogickém výzkumu nejpoužívanější metodou a lze díky vhodně zvoleným otázkám získat poměrně vyčerpávající informace. Dotazníkové šetření je jako metoda získávání informací vhodná ke kvantifikaci získaných dat (Pelikán, J. 2011).

4.3 Metody výzkumu

Výzkum jsem uskutečnila v obci Mutěnice, za pomoci dotazníku, kterým jsem oslovila žáky 7. až 9. tříd a mládež v obci. Dotazník jsem si vybrala z důvodu rychlého a snadného způsobu zjištění odpovědí, navíc se zdařilo oslovit velké množství respondentů 160. Všichni respondenti, tedy žáci Základní školy v obci Mutěnice, mládež v obci Mutěnice odpovídala na 16 otázek. Dotazník je součástí přílohy P1.

Dotazník obsahoval otázky otevřeného i uzavřeného typu, byl anonymní a začínal kontaktními otázkami, kterými jsem se dotazovala na třídu a ročník a typ školy, kterou respondent navštěvuje a také na pohlaví otázka číslo 1 a 2. V otázce 3 se respondentů dotazuji na to, co si pod pojmem volný čas představují oni sami, byla to otázka otevřená a volnou formou mohli uvést svou představu. Otázka č. 4 se dotazovala na to, kolik mají obvykle volného času. Otázka č. 5, 7 a 8 se ptala na to, jak nejčastěji tráví svůj volný čas (otázka 5), zda zažívají nudu (otázka 7) a co dělají, aby se nenudili (otázka č. 8). Otázkou číslo 6 jsem chtěla zjistit, s kým nejčastěji tráví svůj volný čas. V otázce č. 9 jsem se dotazovala na to, zda by v případě zajímavého kroužku, tento navštěvovali. Otázka č. 10 se týká přímo kroužků, které nabízí škola a případně organizace v obci Mutěnice, zda tyto aktivity respondenti navštěvují a v otázce následující, tedy č. 11. se dotazuji na frekvenci docházky. Otázka č. 12 byla zaměřena na zjištění, zda je nabídka v obci Mutěnice dostačující. Otázka č. 13 se dotazovala na kroužek nebo činnost, kterou by v obci sami žáci a mládež navrhli otázka. Otázka č. 14 se dotazovala na to, co by si respondenti přáli zbudovat za zařízení, jež by mohli využívat k trávení svého volného času. Otázka číslo 15 a 16 je zaměřena na

to, zda využívají nabídky okolních obcí (otázka č. 15) a pokud ano, které aktivity provozují (otázka č. 16). U otázek č. 5, 6, 10, 13, 14 měli výběr z možností, ale mohli také uvést vlastními slovy svoje návrhy.

4.4 Organizace výzkumu

V březnu 2012 jsem provedla před-výzkum. Před-výzkum spočíval v tom, že jsem rozdala dotazníky mezi děti a mládež mých známých, z důvodu zjištění případných nejasností v dotazníku. Následně jsem provedla několik úprav, aby dotazník byl zcela srozumitelný a jasný. I přes tyto úpravy se ale stalo, že při vyplňování dotazníků u žáků na základní škole, došlo k nepochopení ve dvou otázkách, což jsem zohlednila při vyhodnocování dotazníků.

Výzkum jsem tedy provedla na konci měsíce března 2012 za pomoci výchovné poradkyně, která působí na základní škole. Rozdala jsem celkem 81 dotazníků ten den přítomných žáků. Návratnost dotazníků byla tedy 100%. Dva dotazníky jsem ještě z výzkumného vzorku vyřadila z důvodu nevhodných záznamů od respondentů. Vzhledem k tomu, že bylo nutno provést průzkum i mezi mládeží v obci Mutěnice, nechala jsem získaný počet respondentů ze základní školy v tomto počtu 79. A ten samý počet jsem musela vytěžit z mládeže v obci. Dotazníky mezi mládeží jsem osobně vytěžovala v měsících března a dubna 2012, což bylo náročnější, protože mládež byla těžce dosažitelná vzhledem k tomu, že již navštěvují střední školy a odjíždí na internáty apod.. Návratnost těchto dotazníků byla také 100%. U každého jsem totiž byla osobně přítomna. Celkově jsem tedy získala 158 dotazníků.

4.5 Způsob vyhodnocení dat

Nejdříve jsem dotazníky rozdělila na žáky a mládež, tak abych získala přehled o obou skupinách jednotlivě. Chtěla jsem rozdělit respondenty ještě na pohlaví a typ školy, který studují, abych mohla porovnat ještě rozdíly v zájmech dívek a chlapců, včetně rozdílů ve vzdělání, bohužel musela jsem od této části ustoupit. Nezískala jsem totiž dostatečně široký a porovnatelný okruh respondentů. Následně jsem za pomoci čárkovací metody získala základní utřídění dat, pomocí čárek jsem zaznamenala jejich výskyt (Chráska, 2003). Toto prvotní utřídění jsem prováděla prostřednictvím programu EXCEL 2007.

Výsledky těchto četností jsem převedla do tabulky četností. Tuto četnost jsem doplnila o relativní četnost. Tu jsem vypočítala tak, že jsem četnost vydělila celkovou četností. Pro lepší přehlednost jsem relativní četnost následně vyjádřila v procentech a to tak, že vypočítanou relativní četnost jsem vynásobila 100 %. Přehledně jsem tedy získala informaci o tom, jak velká část z celkového počtu hodnot připadá na danou kategorii (Chráška, 2003). Poté jsem sestavila pro obě skupiny zvlášť tabulky četností a výsledky z této tabulky četnosti jsem dosadila do přichystaných tabulek.

4.6 Grafické znázornění dotazníků a interpretace výsledků

Abych získala ucelený pohled, na obě skupiny sestavila jsem u tabulek s větším množstvím dat pro názornost grafy. Graf opticky prokreslí vypsaná a zjištěná data, která jsou jinak vypsána v tabulkách.

4.6.1 Co je dle tebe volný čas?

Toto byla otázka otevřená, ve které mohli respondenti odpovídat volnou formou. Odpovědi uvádím od nejčastěji opakujících se odpovědí, po ty méně časté odpovědi.

Žáci tedy uváděli následující :

30 x chodím ven s kamarády,

13 x čas, kdy nemám povinnosti,

21 x čas, na má záliby,

10 x čas, kdy si mohu dělat skoro všechno co chci

5 x čas, kdy si dělám to co mne baví, dle mých představ

Mládež uváděla následující :

4 x čas, který trávím s kamarády

17 x čas, kdy nemám povinnosti,

15 x čas, na mé záliby

12 x dělám si co chci

15 x čas, kdy si dělám to, co mne baví, dle mých představ

Komentář:

Na otázku, na kterou mohli respondenti odpovídat volnou formou odpovídali žáci i mládež celkem shodně, uváděli, že je to doba, která je opakem práce, mohou si dělat co chtějí, dělají si to, co je baví a je to čas na jejich záliby. Volný čas tedy chápali všichni respondenti správně. Jediný zajímavý poznatek mám z této části otázky v tom, že žáci odpovídali tak, že si mohou dělat „skoro“ všechno, co chtějí. Je to zajímavé, ale toto slovíčko „skoro“ se v dotaznicích u žáků vyskytovalo hojně. U mládeže jsem toto slovíčko již nikde nezaznamenala. Z toho bych mohla vytěžit takový malý poznatek, že žáci pravděpodobně pořád ještě pocítují větší kontrolu od rodičů a školy, na rozdíl od mládeže.

4.6.2 Kolik máš obvykle volného času přes den?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 4

Tabulka č. 1 Množství volného času

Množství volného času:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
1 hodina	2	2,53	4	5,06
2 hodiny	17	21,52	29	36,71
3 hodiny	60	75,95	46	58,23
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 1:

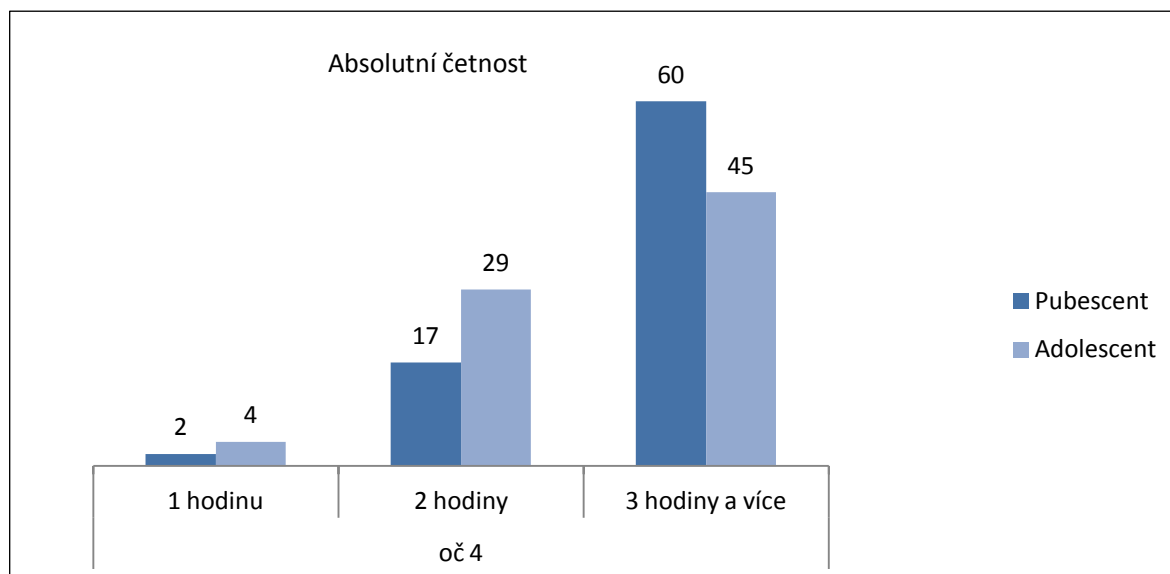
Po dosazení hodnot do tabulek četnosti jsem zjistila, že více jak **75,95 % žáků** má více jak **3 hodiny času**, 2 hodiny volného času má pouze 21,52 % žáků. V kategorii žáků 1 hodinu uvedlo 2,53 %.

Mládež má **58,23 %** více jak **3 hodiny**, 2 hodiny volného času uvedlo celých 36,71 % mládeže. 1 hodinu uvedli pouze dva respondenti, tedy 5,06 %.

Komentář k tabulce č. 1:

Z výzkumu vyplynulo, že obě skupiny respondentů mají dostatek volného času. Tento výsledek mě překvapil, protože jsem měla dojem, že zatížení žáků a mládeže ve škole je vysoké a nemají volný čas pro sebe a pro svoje záliby, opak byl ale pravdou.

Graf č. 1 Množství volného času

4.6.3 Jak nejčastěji trávíš volný čas?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 5

Tabulka č. 2 Nejčastější způsob trávení volného času

Způsob trávení volného času:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Sport	32	20,78	33	23,74
Četba	12	7,79	20	14,39
Chození venku s kamarády	52	33,77	34	24,46
Péče o zvířata	5	3,25	4	2,88
Sledování televize	13	8,44	6	4,32
Počítač	34	22,08	35	25,18
Většinou nedělám nic	1	0,65	2	1,44
Jiné	5	3,25	5	3,6

Vyhodnocení tabulky č. 2:

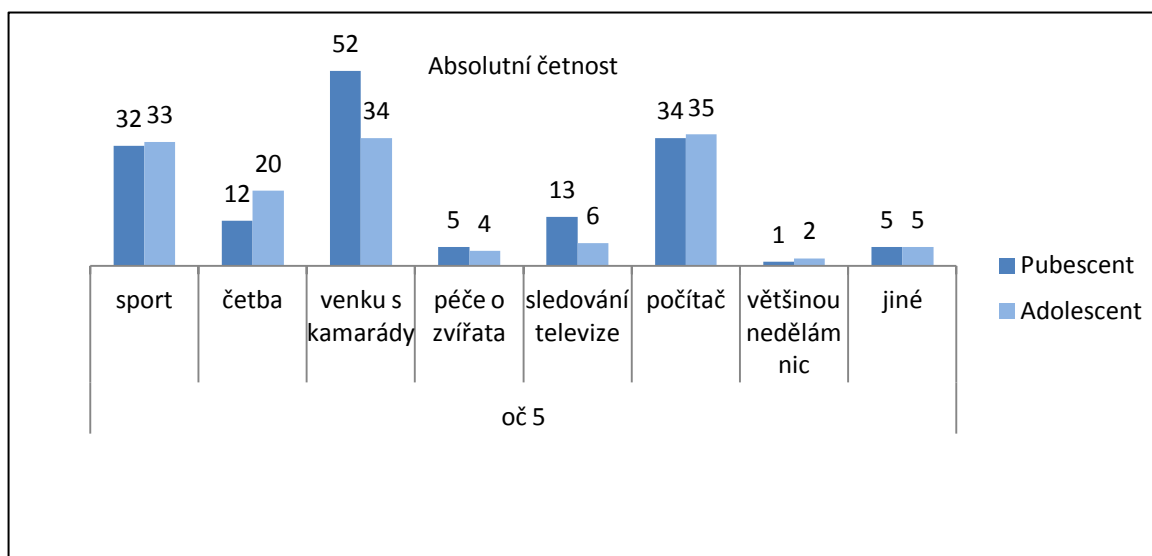
Otázkou jak nejčastěji trávíš volný čas, měli respondenti možnost uvést pouze dvě možnosti, z těchto dvou možností nejčastěji **žáci** uvedli chození venku s **kamarády 33,77 %**, **počítač** byl na pomyslném druhém místě se **22,08 %**, sport byl s procenty 20,78 % na pomyslném třetím místě, sledování televize uvedlo 8,44 %, četba 7,79 %, péče o zvířata 3,25 %, odpověď jiné uvedlo 3,25 % (zazněly zde možnosti jako rybaření 1 x, survival 1x, vycházky 1x, poslech písniček 1 x, 1x kreslení). Většinou nic nedělá 1 žák.

Mládež nejčastěji označila položku **počítač 25,18 %**, **chození venku s kamarády 24,46 %**, sport 23,74 %, četba 14,39 % je v pořadí pátou nejčastější činností mládeže, televize 4,32 %, jiné 3,6 % (u této položky zazněly odpovědi typu 1 x hra na hudební nástroj, 1 x sex, 3x modelářství) a jako poslední, je odpověď většinou nedělám nic, uvedli 2 respondenti z řad mládeže.

Komentář k tabulce č. 2:

To, že nejvíce volného času tráví žáci a mládež společně je přirozené, je to již z podstaty tohoto věkového období je to typické, počítač je také nejoblíbenější činností žáků a mládeže. Počítač, potažmo internet apod. mohou říci, že je to v současné době fenomén a nejrozšířenější činnost veškeré mládeže vůbec. Důvodem jsou informace a zábava v jednom a poměrně rychlá a jednoduchá dostupnost veškerých informací. Ještě bych chtěla okomentovat třetí nejčastěji jmenovanou činnost a tou byl sport, respondenty uváděný hned za prvními dvěma možnostmi. Což je na druhou stranu dobrým protipólem počítače a podobného pasivního trávení volného času.

Graf č. 2 Nejčastější způsob trávení volného času

V následující tabulce jsou volnočasové aktivity respondentů rozděleny na aktivní a pasivní činnost.

Tabulka č. 3 Nejčastější způsob trávení volného času všichni

Aktivní způsob trávení volného času:	<i>Absolutní četnost všichni respondenti</i>	<i>Relativní četnost všichni respondenti (%)</i>
Chození venku s kamarády	86	29,35
Sport	65	22,18
Četba	32	10,92
Jiné	10	3,41
Pasivní způsob trávení volného času:		
Počítač	69	23,55
TV	19	6,48
Nic	3	1,02

4.6.4 S kým nejčastěji trávíš svůj volný čas?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 6

Tabulka č. 4 Osoba pro volný čas

S kým nejčastěji trávíš svůj volný čas:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Sám	8	10,13	19	24,05
S rodiči	9	11,39	3	3,80
S kamarádem	15	18,99	16	20,25
Se skupinou kamarádů	47	59,49	41	51,90
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 4:

Zde je nejčastější odpovědí u **žáků** označena **skupina kamarádů 59,49 %**. Kamarád je na druhém místě s počtem 18,99 %, rodiče 11,39 % a sám volný čas tráví 10,13 %.

U **mládeže** je to podobné, taky jako nejčastější odpověď uvádí **skupinu kamarádů**, to je **51,90 %**, naopak na druhém místě je u mládeže odpověď ta, že svůj volný čas tráví nejčastěji sami 24,05 %, kamarád je až na třetím místě s počtem 20,25 %. Rodiče jsou uváděni v množství 3,8 %.

Komentář k tabulce č. 4:

Jak už jsem uvedla výše i v teoretické části, tak období pubescence a adolescence je také obdobím „vrstevnických skupin,“ Tak i v této otázce se musel tento trend objevit. Po dalším průzkumu dotazníku musím zmínit ještě jeden markant a tím je také velké procento respondentů z řad mládeže, kteří svůj volný čas tráví sami. Toto může mít další důsledek, který je ve věku respondentů, to znamená, že starší respondenti již se blíží období dalšího vývojového období, které je typické naopak obdobím samoty, možná spíše pocitem osamění. To se proto může promítnout i do tohoto dotazníku. Vzhledem k tomu, že nebylo předmětem mého zkoumání, více se tomuto tématu nebudu věnovat.

4.6.5 Zažíváš nudu?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 7

Tabulka č. 5 Subjektivní dojem z množství nudy

Jak často zažíváš nudu:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Často	10	12,66	4	5,06
Někdy	33	41,77	37	46,84
Málokdy	33	41,77	31	39,24
Nikdy	3	3,80	7	8,86
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 5:

Nejčastější vybraná možnost u **žáků** byla **někdy a málokdy**, což jsou úplně stejně hodnoty **41,77%**, následovala odpověď často, což představuje 12,66%, Nikdy uvedlo 3,80 %.

Mládež nejčastěji uvedla odpověď **někdy**, což bylo **46,84 %** respondentů. Další významná odpověď byla málokdy 39,24 %. Nikdy uvedlo 8,86 % a posledním výběrem bylo často a to uvedlo 5,06 %.

Komentář k tabulce č. 5:

V této části dotazníku mne množství respondentů, uvádějících že se někdy nudí, nepřekvapuje. Co mne ale mile překvapilo je to, že poměrně velké množství respondentů se nudí jen málokdy, což může být dobrým znamením v případě nevhodného chování z důvodu nudy apod.

4.6.6 Co děláš pro to, aby ses nenudil/a?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 8

Tabulka č. 6 Činnosti respondenta proti nuditě

Činnosti proti nuditě:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Čtu knížky, časopisy	28	12,12	33	14,29
Jdu ven s kamarády	57	24,68	52	22,51
Jsem na počítači - chatuju, ICQ	44	19,05	44	19,05
Sportuju	37	16,02	26	11,26
Kreslím si	13	5,63	12	5,19
Hraju na hudební nástroj	7	3,03	12	5,19
Poslouchám hudbu	37	16,02	46	19,91
Jdu do kina	2	0,87	0	0
Jiné	6	2,60	6	2,60

Vyhodnocení tabulky č. 6:

V této otázce měli možnost zatrhnout až čtyři odpovědi. Začnu opět **u žáků**, žáci nejčastěji uváděli variantu, **jdu ven s kamarády 24,68 %**, variantu jsem na počítači a jsem na ICQ. **Chatuju s kamarády**, uvedlo **19,05 %**, činnosti sport a poslech hudby měla stejnou hodnotu **16,02 %**. Četba knížek byla na čtvrté pozici s 12,12 %. Kreslení 5,63 %, hra na hudební nástroj 3,03 %. Vše uzavírá odpověď, jiné 2,6 % žáci uváděli varianty, jako pracuji 5x, jím 1x.

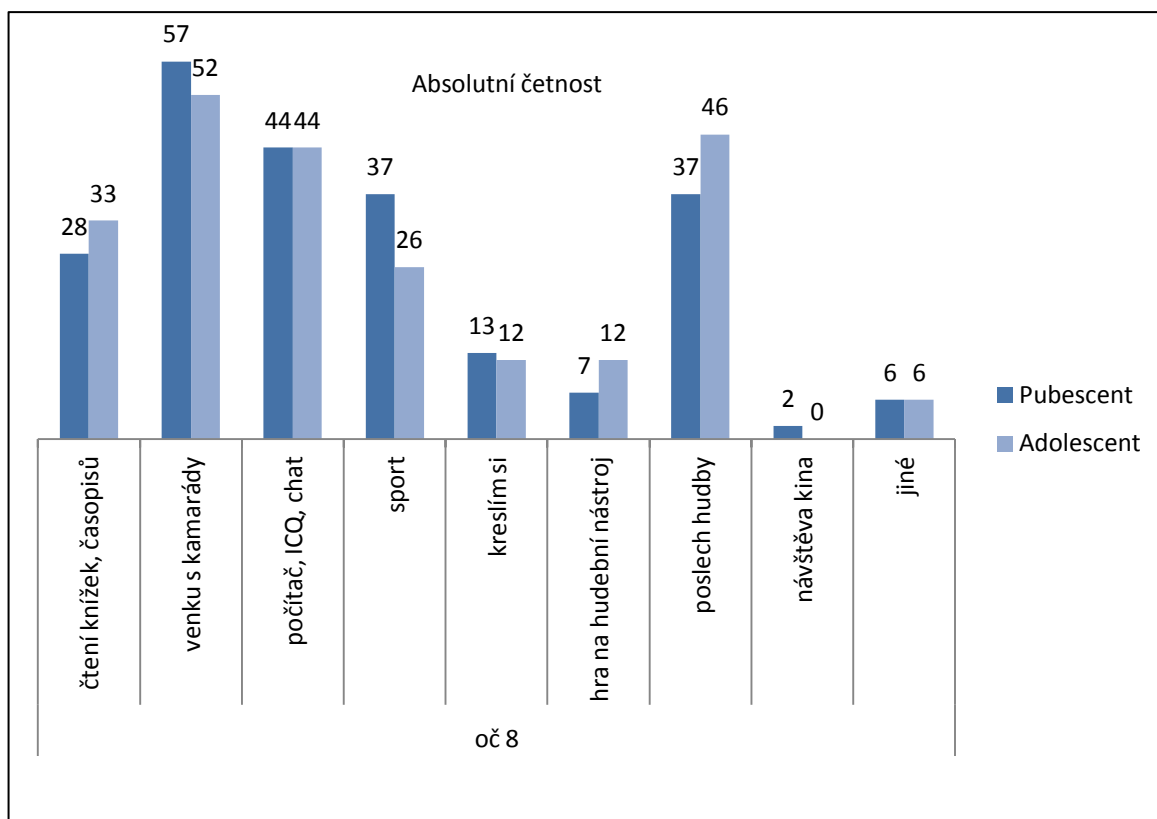
Mládež odpovídala následovně. Na prvním místě uvedli možnost, **jdu ven s kamarády 22,51%**, **poslech hudby** je dle nich nejoblíbenější činností mládeže a to celých **19,91%** .

Počítač, ICQ, chat označilo **19,05 %**. Četba knížek zaujala **14,29 %** mládeže, sport označilo stejné množství respondentů 11,26 %, kreslení a hra na hudební nástroj stejně 5,19 %. Položku jiné se svými 2,60 % respondenti uvedli například možnost pracovat v dílně 1x, moje motorka 2x, čas s mou přítelkyní 1 x, starám se o svoje zvířata 3 x.

Komentář k tabulce č. 6:

V této části výzkumu mohu říci, téměř to samé co jsem uvedla v tabulce č. 3, otázce č. 5. V této otázce jsem chtěla, aby respondenti více rozkryli to, co dělají v okamžiku, když se nudí. Respondenti opět souhlasně uváděli to, že kamarádi a počítač jsou ti hlavní činitelé, kteří pomáhají zbavit se nudy. Respondenti v této otázce označili jako druhou nejčastější možnost, jak se zbavit nudy poslech hudby. Přihlédnu-li k věku respondentů je to opět celkem přirozený stav, protože období pubescence a adolescenta je také obdobím takových zájmů, jako je umění, do čehož můžeme hudbu a její poslech zahrnout. Dále je škoda, že se mi nepodařilo zjistit, co respondenti na počítači dělají nejčastěji. Je také docela možné, že tráví na počítači tak velké množství času, protože používají počítač jako prostředku určitého k výuce, tudíž by doba strávená na počítači, nebyla dobou zbytečnou nebo dokonce nevhodnou, stejně jak je tomu u hudby.

Graf č. 3 Činnosti proti nudě

4.6.7 Pokud by byla možnost chodit do zajímavého kroužku v obci, chodil/a by si do něj?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 9

Tabulka č. 7 Dotaz na ochotu docházet do kroužků

Ochota respondenta docházet do kroužku:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Ano	16	20,25	17	21,52
Ne	9	11,39	23	29,11
Možná	54	68,35	39	49,37
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 7:

U **žáků** byla nejčastější odpověď **možná 68,35 %**, položka ano 20,25 %, ne uvedlo 11,39 %.

U mládeže je to podobné, v odpovědi **možná**, kdy mládež tuto možnost uvádí nejčastěji **49,37%**. Naopak ne uvedlo celých 29,11%, ano uvedlo 21,52 %.

Komentář k tabulce č. 7:

V této otázce jsem čekala daleko více odpovědí typu ne. Opět jsem byla přesvědčena o tom, že respondenti v tomto dotazníku budou mít velmi málo času na svůj volný čas a na své koníčky. Tudíž mi váhavá odpověď možná přišla adekvátní k tomuto věkovému období.

4.6.8 Jaké navštěvuješ kroužky nebo aktivity v Mutěnicích?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 10

Tabulka č. 8 Druhy kroužků, aktivit nabízených v Mutěnicích

Druhy kroužků v Mutěnicích:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Florbal	1	1,22	0	0
Aerobik	2	2,44	3	3,41
Hasiči	0	0	3	3,41
Skauti	2	2,44	2	2,27
Fotbal	17	20,73	11	12,50
Keramika	0	0	0	0
Karmelka	0	0	1	1,14
Vybíjená	0	0	0	0
Výtvarný	1	1,22	0	0
Hudební	5	6,10	2	2,27
Mutěnická chasa	4	4,88	24	27,27
Nenavštěvuji žádný kroužek	43	52,44	42	47,73
Jiné	7	8,54	0	0

Vyhodnocení tabulky č. 8:

V této otázce odpovídali **žáci** nejčastěji - **nenavštěvuji žádný kroužek 52,44 %**. Druhou nejčastější odpovědí byl **fotbal** a to celých **20,73 %**. Možnost jiné uvedlo 7 % žáků. Hudební kroužek označilo 6,10 % a do Mutěnické chasy chodí, nebo se účastní akcí asi 4,8 %

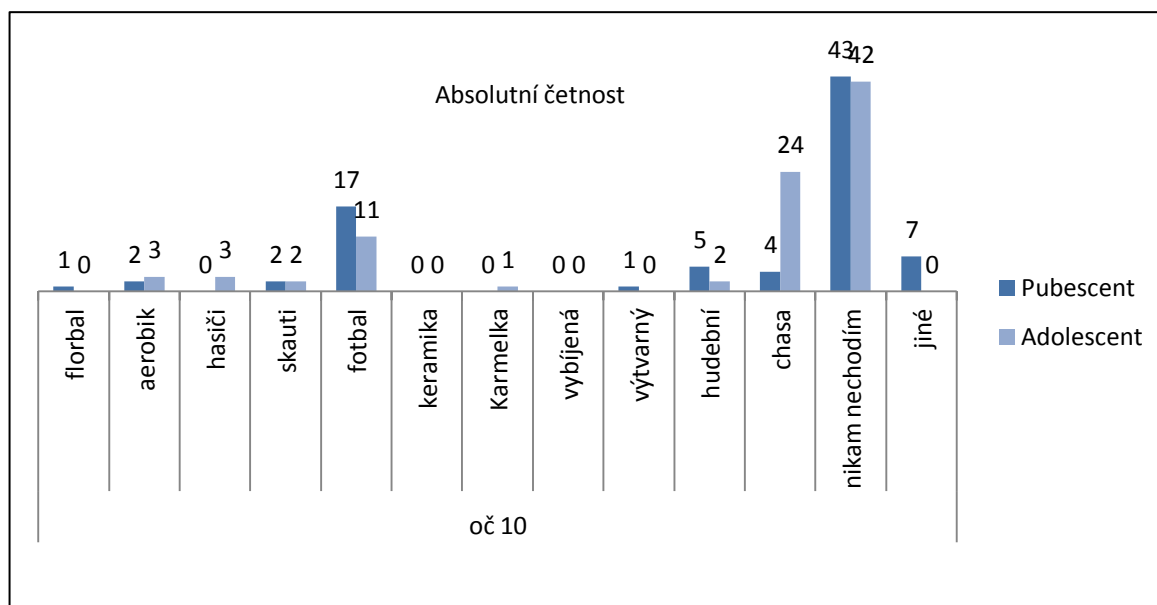
žáků. Skauty a aerobic navštěvuje stejný počet respondentů a to 2,44 %, výtvarný 1,22 % žáků.

Mládež jako nejčastější možnost označilo položku - **nenavštěvuji** žádný kroužek a to plných **47,73 %**. **Chasa** **27,27 %**, **fotbal** uvedlo **12,50 %**, aerobic a hasiče uvedlo 3,41 %, hudební a skauty uvedlo 2,27 % respondentů. Poslední označenou možností byla Karmelka, což je místní, pěvecký sbor 1,14 %.

Komentář k tabulce č. 8:

Tato otázka byla psána na tělo spíše žákům základní školy, protože jsem očekávala, že mi žáci odpoví ne, nenavštěvuji žádný kroužek, vzhledem ke stávající nabídce. Zachránil to pouze fotbal, který se svým účastníkům více věnuje. U mládeže je to podobné, tady je fotbal také výraznějším organizátorem volného času mládeže. Mládež tady má ještě jednu významnější hodnotu a tou je „chasa,“ která má stabilní počet členů a tento okruh si udržuje.

Graf č. 4 Druhy kroužků, aktivit nabízených v Mutěnicích

4.6.9 Jak často docházíš do zmiňovaných kroužků?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 11

Tabulka č. 9 Frekvence návštěvnosti kroužků

Frekvence návštěvnosti kroužků:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
1 x týdně	14	37,84	22	55
2 x týdně	8	21,62	8	20
3 x týdně	13	35,14	5	12,50
4 x týdně a více	2	5,41	5	12,50

Vyhodnocení tabulky č. 9:

Tato otázka se vztahovala k předešlé otázce a vypovídá o tom, kolik času respondentům výše uvedené kroužky zaberou. Začnu opět **žáky** a nejčastěji uváděné možnosti. **1 x týdně** dochází do kroužků **37,84 %**, o něco méně 35,14 % uvádí žáci možnost 3 x týdně. Odpověď 4 x týdně uvedlo pouze 5,41 %.

Mládež jako nejčastější odpověď uvedlo **1 x týdně**, což činí 55 %, možnost 2 x týdně uvedlo 20% respondentů a po 12,50 % dochází do zmiňovaných kroužků 3 x až 4 x týdně.

Komentář k tabulce č. 9:

Otázkou č. 9 pokračuji s přehledem kolikrát týdně jmenované kroužky žáci a mládež navštěvují. Je to tedy informace o tom, jak často jsou kroužky v týdnu zastoupené.

4.6.10 Je pro tebe nabídka kroužků v obci Mutěnice dostatečná?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 12

Tabulka č. 10 Dostatečnost nabízených kroužků, aktivit v obci

Míra nabízených kroužků:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Ano, je dostatečná	13	16,46	12	15,19
Ne, není dostatečná	33	41,77	23	29,11
Nevím	33	41,77	44	55,70
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 10:

Zde **žáci** na otázku č. 12 nejčastěji odpovídali **nevím**, a **ne**, v tomto případě to bylo naprosto totožné množství respondentů, tedy **41,77 %**. Odpověď ano, je dostatečná uvedlo 16,46 %.

Mládež na tuto otázku odpovídala **nevím 55,70 %**. Ne, není dostatečná 29,11 % a odpověď ano, je dostatečná 15,19 %.

Komentář k tabulce č. 10:

Na tuto otázku jsem čekala poněkud jasnější odpověď, tedy čekala jsem více jasnějších odpovědí a to už je jedno jestli ano nebo ne. Nevím je odpověď, která dává jedinci možnost nepřiklánět se k žádné z uvedených dvou variant a je to taková odpověď vyhýbavá a umožňuje respondentovi odpovědět tak, aby se nemusel vyjadřovat moc zásadně. To se stalo i v tomto případě.

4.6.11 Kdybys měl/a možnost navrhnout nějaký zajímavý kroužek, činnost – co by to bylo?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 13

Tabulka č. 11 Kroužky v obci, které respondentům chybí

Chybějící kroužky:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Hokejbal	12	10,43	8	6,25
Badminton	8	6,96	5	3,91
Volejbal	14	12,17	17	13,28
Košiková	6	5,22	9	7,03
Modelářský	7	6,09	6	4,69
Chovatelský	10	8,70	10	7,81
Kroužky šikovných rukou	2	1,74	2	1,56
Dramatický	3	2,61	4	3,13
Tanec	21	18,26	31	24,22
Umělecký	9	7,83	19	14,84
Nic bych nena- vrhl/a	10	8,70	12	9,38
Jiný kroužek	13	11,30	5	3,91

Vyhodnocení tabulky č. 11:

Účelem této otázky bylo zjistit, jak by si **žáci** sami představovali nabídku kroužků nebo zajímavých činností v obci. Nejvíce procent získal **tanec 18,26 %**, **volejbal 12,17 %**, jako v pořadí třetí nejčtenější možnost byla možnost k), tedy **jiný kroužek**, zde respondenti uvedli své vlastní návrhy, jakými byly paintball, karate, box, kickbox, 1 x parkur, tenis, 1 x survival, rybaření, přírodopisný, ping pong, baseball 2x. Na místě čtvrtém se umístil ho-

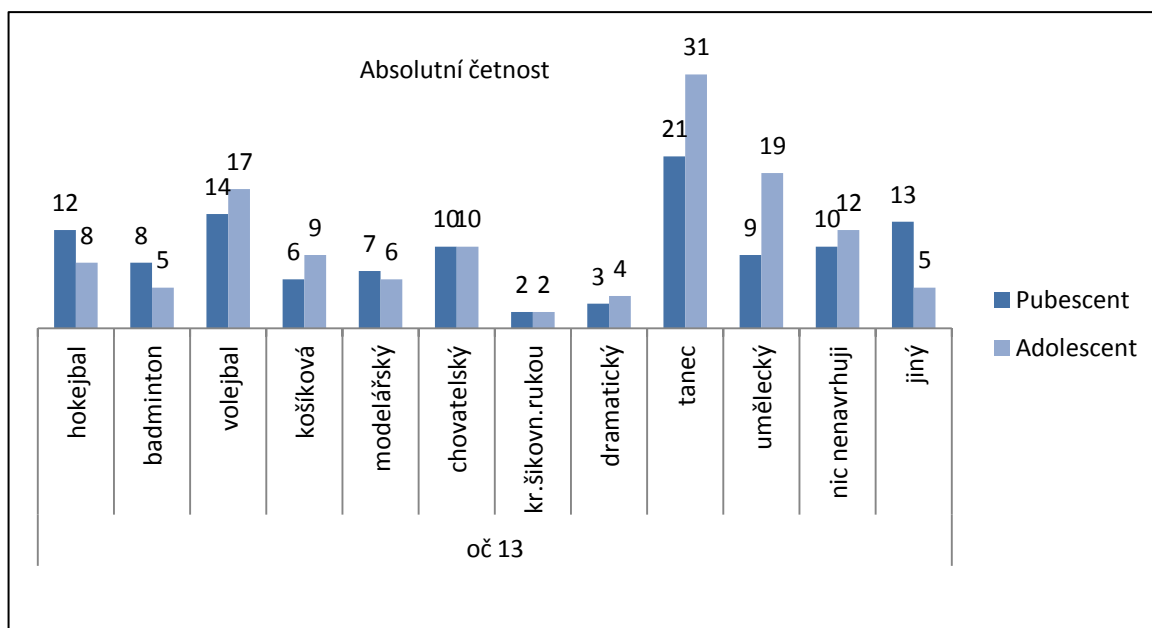
kejbál s 10,43 %. Pátou nejčastěji zmiňovanou možností byl chovatelský kroužek 8,7 %, umělecký 6 %, badminton 6,96 %, modelářský 6,09 %, košíková 5,22 %, dramatický 2,61 %. Jako poslední uvedli žáci kroužky šikovných rukou s celkovým počtem 1,74 %.

Mládež mezi nejčastější návrhy uváděla **tanec 24,22 %**, **volejbal 13,28 %**, **nic by nenavrholo 9,38 %**, chovatelský 7,81 %, košíkovou 7,03 %, hokejbal 6,25 %, modelářský 4,69 %, badminton 3,91 %, jiný kroužek také 3,91 % a mezi návrhy patřil např. 1x vinařský kroužek, 1 x šachy, 1 x pilates, 1 x házená, 1 x , dramatický kroužek 3,13 %, jako poslední se zařadily kroužky šikovných rukou 1,56 %.

Komentář k tabulce č. 11:

Respondenty shodně uváděný tanec je možnou výzvou pro to, aby se otevřel kroužek třeba moderního tance, to by nebyl špatný kroužek. Moderní tanec je dynamický, takže rozhodně funkci oddychovou s možností odbourání stresu apod. by byl vhodnou variantou pro trávení volného času. Volejbal je další z odpovědí, které respondenti nejvíce označili. V případě žáků Základní školy v tom nevidím problém, jde jen o to přednést tento požadavek na vedení školy. V případě mládeže je to již na tom, kdo by byl ochoten a schopen organizovat pravidelně tuto aktivitu. Je to v moci respondentů, aby se sešli, domluvili se a tuto aktivitu realizovali. K čemu bych se ještě ráda vyjádřila, je v případě mládeže potřeba kroužku chovatelského, který mi připadne vhodným kroužkem pro respondenty u nás v Mutěnicích, protože tento kroužek by bylo možno organizovat i za pomoci mládeže jako dobrovolníků. Mládež také jako třetí nejčastější požadavek na kroužek uváděla právě kroužek chovatelský.

Graf č. 5 Kroužky v obci, které respondentům chybí

4.6.12 Co by se mohlo v obci nového zbudovat, postavit?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 14

Tabulka č. 12 Chybějící zařízení pro volnočasové aktivity

Chybějící zařízení pro trávení volného času:	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Skatepark	24	16	1	0,78
Klubovna	15	10	18	13,95
Krytý plavecký bazén	43	28,67	38	29,46
Sportovní hala	18	6	12	6
Taneční klub	15	10	10	7,75
Volejbalové hřiště	6	4	6	4,65
Víceúčelové sportovní zař.	11	7,33	23	17,83
Nic mi nechybí	7	4,67	7	5,43
Jiné	11	7,33	14	10,85

Vyhodnocení tabulky č. 12:

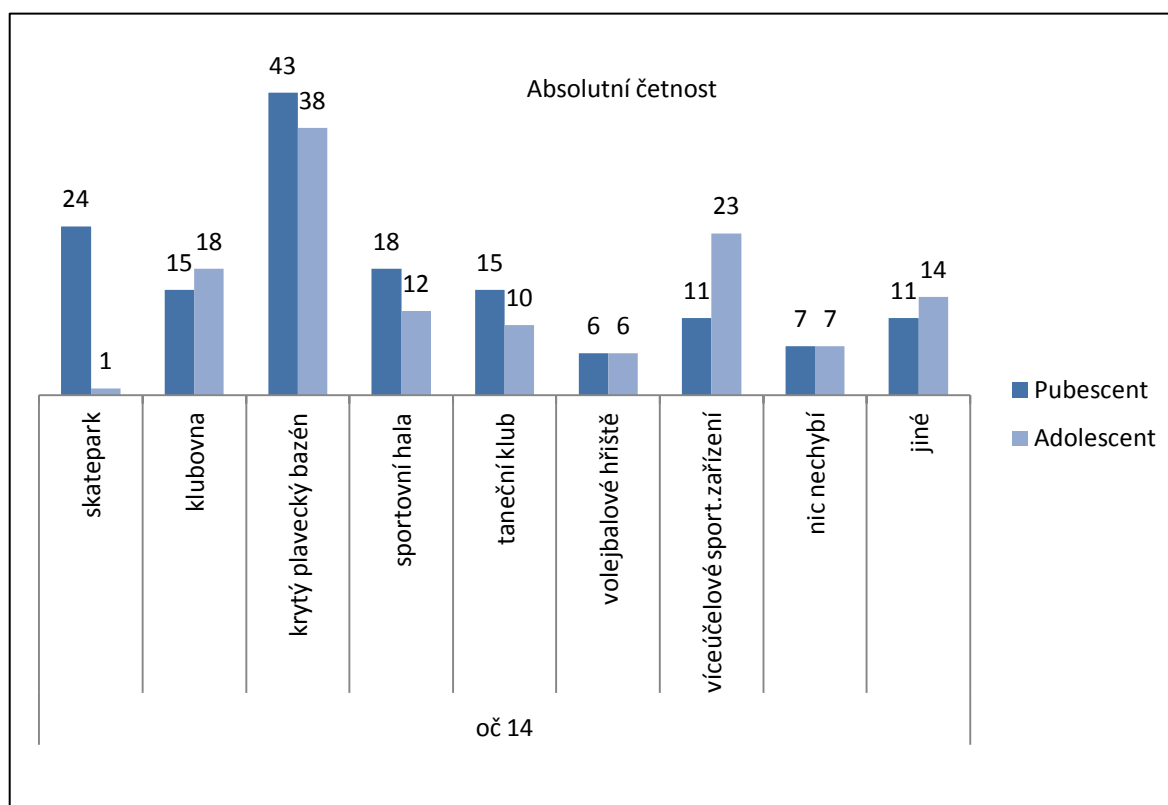
V této otázce si mohli respondenti vybrat až tři možnosti. **Žáci** jako první uvedli **krytý plavecký bazén 28,67 %**, **skatepark 16 %**, o **třetí místo se dělí klubovna a taneční klub s 10 %**, otevřenou možnost jiné využilo 7,33 % (mezi respondenty uváděnými návrhy byly například 2 x, koupaliště, 1 x nová diskotéka, 1 x herna pro turnaje PC her, 1 x parkurové hřiště, 1 x trať na MTB, 1 x rybník, 1 x nový kulturní dům, 3 x nová klubovna pro skauty), pátým v pořadí byla sportovní hala 6%, nic nechybí 4,67 % respondentů. Na posledním místě respondenti uváděli volejbalové hřiště, tuto položku označilo 4% respondentů.

Mládež vybírala podle takového zařízení **krytý plavecký bazén 29,46 %**, **víceúčelové sportovní zařízení 17,83 %**, **klubovna 13,95 %**, jiné 10,85 % (respondenty navrhovali následující návrhy: 5 x klubovna, kde by se scházela chasa, 1 x hokejový stadion, 1 x motokros, 1 x kino, 4 x nový kulturní dům, 2 x koupaliště). Taneční klub, uvedlo 7,75 %, sportovní halu uvedlo 6%. Nic nechybí 5,43% respondentů, volejbalové hřiště uvedlo 4,65 % respondentů a jako poslední mládež uvedla nový skatepark 0,78 %.

Komentář k tabulce č. 12:

Nejvíce zmiňovaným zařízením byl krytý plavecký bazén. Tento by přivítalo velké množství respondentů, bohužel je určitě velice náročné vybudovat zde takovéto zařízení. Lze to ale vznést na obec jako požadavek a možná tuto možnost časem bude obec řešit. V současné době je krytý plavecký bazén v nedalekém městě Hodoníně, lze tedy hovořit o alternativě současného stavu. Co se týče klubovny, o kterou by mělo zájem téměř 14 % mládeže, tak to chápu, protože se nemají respondenti opravdu kde setkávat. Tu klubovnu považují z tohoto dotazníku jako jednu z chybějících zařízení v obci.

Graf č. 6 Chybějící zařízení pro trávení volného času

4.6.13 Využíváš nabídky kroužků, volnočasových aktivit okolních obcí, v blízkém městě?

Na tuto otázku odpovídá v dotazníku otázka č. 15

Tabulka č. 13 Návštěvnost kroužků v okolních obcích

Využití kroužků nabízených v okolních obcích	<i>Absolutní četnost žáci</i>	<i>Relativní četnost žáci (%)</i>	<i>Absolutní četnost mládež</i>	<i>Relativní četnost mládež (%)</i>
Ano, využívám	15	18,99	15	18,99
Ne, nevyžívám	64	81,01	64	81,01
Celkem	79	100	79	100

Vyhodnocení tabulky č. 13:

Okolní nabídku volnočasových aktivit využívá 18,99 % žáků, naopak nevyžívá této nabídky plných 81,01 % respondentů.

Mládež na tuto otázku odpověděla úplně stejně, následovně odpověď ano, využívám, odpovědělo 17,65 % ne, nevyžívám nabídky v blízkém okolí odpovědělo 82,35 %.

Komentář k tabulce č. 13:

K této tabulce mohou říci pouze to, že v tomto případě naprosto stejný počet respondentů z řad žáků i mládeže odpověděl kladně na položenou otázku z dotazníku, je to velká souhra náhod. Velkým provozovatelem kroužků, které jsou mimo obec je ZUŠ Dolní Bojanovice, které ale mají u nás ve škole detašované pracoviště. Takže zatíženost žáků dojížděním není v případě této školy tak velká. Kroužky, které jsou navštěvovány v okolí jsou rovnoměrně rozvrstvené i co se týče obsahu. To znamená, že polovina respondentů označila kroužky sportovně zaměřené a polovina označila kroužky umělecké, v tomto případě hudební. Jsou to kroužky profesionálněji zaměřené, tedy i intenzita docházky je u těchto kroužků minimálně 2 x týdně.

6.5.1.14 Pokud jsi uvedl v předešlé otázce ano, odpověz, čím se kroužek zabývá a ve které obci/městě kroužek navštěvuješ a kolikrát do týdne jej provozuješ?

Z tabulky č. 13 je patrné, že 15 % žáků zdejší ZŠ Mutěnice navštěvuje kroužky mimo obec. A stejný počet 15 navštěvuje kroužky mimo obec i z řad mládeže. Souhrn kroužků a aktivit shrnu do jednoho přehledu.

Dle respondentů se jedná o následující kroužky:

- 1) klarinet, klavír - ZUŠ Hodonín – 3 x respondenti (2 x týdně),
- 2) hra na klarinet - ZUŠ Čejkovice – 1 respondent (2x týdně),
- 3) dechové nástroje - ZUŠ Dolní Bojanovice – 11 respondentů (3x týdně),
- 4) výtvarný kroužek - ZUŠ Kyjov - 1 respondent (3 x týdně),
- 5) hokej - SK Hodonín - 2 respondenti (2 x týdně),
- 6) hokejbal - 5 respondentů (3 x týdně),
- 7) fotbal - SK Dubňany, Hovorany - 2 respondent (2 x týdně),
- 8) zpěv - ZUŠ Hovorany – 1 respondent (2 x týdně),
- 9) tenis – Hovorany – 3 respondent (2 x týdně),
- 10) plavání – Hodonín - 1 respondent (1 x týdně)

4.7 Vyhodnocení výzkumných otázek

Vytvořila jsem 8 výzkumných otázek, na které mi odpovídají otázky z dotazníku.

Výzkumná otázka č. 1 - Tráví žáci a mládež v Mutěnicích volný čas aktivně nebo pasivně?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 5., svůj volný čas respondenti tráví, aktivně. (vyhodnocením v tabulce č. 3).

Výzkumná otázka č. 2 - Tráví svůj volný čas respondenti převážně sami nebo v kolektivu?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č.6. Žáci a mládež v obci Mutěnice tráví svůj volný čas, ve nejvíce ve skupině a u počítače.

Výzkumná otázka č. 3- Zažívají respondenti ve svém volném čase nudu?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 7. Respondenti uváděli, že ve svém volném čase nudu zažívají. Nikdy nudu nezažívá pouze 12,66 % všech respondentů.

Výzkumná otázka č. 4 - Jak se brání žáci a mládež nudě?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 8. Respondenti se nejčastěji proti nudě brání scházením se s kamarády.

Výzkumná otázka č. 5 - Navštěvují žáci a mládež kroužky aktivity, které jsou jí nabízeny v obci Mutěnice?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 10. Návštěvnost kroužků v obci Mutěnice je minimální, nabídku aktivit v obci Mutěnice využívá minimum respondentů.

Výzkumná otázka č. 6 - Co respondentům v nabídce aktivit v Mutěnicích nejvíce chybí?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 13. Tanec, volejbal postrádají respondenti v nabídce aktivit nejvíce.

Výzkumná otázka č. 7 - Je pro respondenty místní nabídka volnočasových aktivit dostatečná?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 12. Respondenti v tomto ohledu neví, zda je nabídka v obci dostatečná.

Výzkumná otázka č. 8 - Využívají žáci a mládež nabídky volnočasových aktivit okolních obcí?

Na tuto výzkumnou otázku mi odpovídá v dotazníku otázka č. 15. Nabídky volnočasových aktivit mimo obec využívá minimálně respondentů.

4.8 Shrnutí výzkumu a doporučení pro praxi

Výzkum, který jsem prováděla, by se dal nazvat sondou do života mladých lidí v obci Mutěnice. Chtěla jsem zjistit, jak tráví svůj volný čas, co postrádají v oblasti volnočasových aktivit a co by navrhli pro případné zlepšení této situace. Vytěžením dotazníků jsem zjistila, jak tráví svůj volný čas, co by navrhovali za kroužky a zájmové útvary. Dále uváděli, co by oni sami navrhovali vybudovat za zařízení, které v obci chybí. K tomuto bych ráda řekla následující. V obci Mutěnice je dostatek prostor pro sportovní vyžití, nemyslím si, že by byl problém v tom kam si jít zasportovat. Bohužel vše stojí a padá na osobnosti, která by byla schopna tyto akce organizovat, motivovat a žákům a mládeži se věnovat. Zajímavým bylo také zjištění, že mládež by chtěla, mimo velké zařízení jakým bezesporu krytý plavecký bazén a víceúčelové sportovní je, jako další zařízení klubovnu. Klubovnu, kde by se scházeli, kde by se mohli občas něčemu přiučit, možná takové středisko, které by sloužilo jako azyl a start při různých akcích a aktivitách. Klubovna je dle mého reálná a uskutečnitelná záležitost. V klubovně já osobně vidím budoucnost. Respondenti uváděli, že ani nemají potřebu se někde organizovat a pravidelně docházet. Ale kdyby se čas od času konala zajímavá akce, toto by velmi ocenili. Když si ještě uvážím, jak velké procento respondentů uvedlo, že neví, zda by nějaký zajímavý kroužek navštěvovali. Je celkem reálné při vhodné motivaci a díky zajímavým činnostem, tak by mohlo dojít k aktivaci nerozhodných respondentů. Když k tomu přičteme ještě respondenty, kteří uvedli, že by nějaký kroužek navštěvovali, máme tady skupinu lidí, se kterými lze uskutečňovat různé aktivity a nemusí to být přímo organizovaný kroužek.

ZÁVĚR

Současná doba klade na všechny velké nároky, jak na žáky ve školách, tak i na jejich rodiče v zaměstnání. Aby všichni v tomto těžkém světě obstáli, je potřeba být připraven a umět si poradit se světem ale i sám se sebou. Aby jedinec v dnešním světě uspěl, musí se umět s tímto světem poprat. To klade na každého z nás vysoké nároky, po stránce profesní, zdravotní apod. Aby byl jedinec schopen načerpat nové síly, je dobré umět také odpočívat a umět vhodně trávit svůj volný čas. Když se ve svém dětství a mládí naučíme tento čas vhodně trávit, jsme schopni reagovat na proměnlivost dnešního světa. Jsme schopni odolávat nástrahám a těmto jsme schopni se bránit i v dospělosti. Výchovou ve volném čase dochází k záměrnému utváření životního stylu. Životní stylu, ve smyslu umění uspořádat si svoje životní podmínky jak po stránce materiální, ale i po stránce sociální. Stylem tady máme na mysli jistě uspořádání hodnot a postojů se schopností umět využívat všech podmínek pro trávení volného času. Životní styl má vést k umění zhodnocovat svůj volný čas tak, aby došlo k regeneraci psychických i fyzických sil adekvátním způsobem (Hofbauer, 2011).

Cílem mé práce bylo zjistit, jak nejčastěji žáci a mládež v obci Mutěnice tráví svůj volný čas. Dotazníkovým šetřením a vyhodnocením těchto dotazníků z výzkumu vyplynulo, že mezi nejčastější činnosti patří scházení s kamarády a aktivity s počítačem, jako třetí následoval sport. Vysoké procento jedinců má také až tři hodiny volného času jen pro sebe. Respondenti dále uvedli kroužky, které by je zajímaly. Z výzkumu vyplynulo, že požadované kroužky jsou reálné a lze je v případě starších žáků přednést na škole jako podnět pro nový kroužek. V případě mládeže je problém spíše v tom, že jejich čas již není tak organizovaný a chybí zde iniciátor, který by celou akci dotáhl do konce. Myslím, že v tomto případě tady chybí zprostředkovatel, který by jednotlivé akce organizoval. Je tedy na nás abychom zkusili pro tyto respondenty vymyslet činnosti takové, aby díky nim byl počítač až na pátém místě. Je to velká výzva a já bych se jí ráda účastnila.

Velkou přínosem pro mne bylo seznámení s paní, která mne velmi inspirovala ať už díky svému stylu života, tak i díky svým aktivitám, kterými obohacuje život v její obci <http://www.ymcadomanin.cz/>. Je to zařízení, které aktivizuje nejen děti a mládež v obci, ale akcí se účastní i lidé starší, což je skvělé.

Při samotném šetření jsem hovořila i s rodiči respondentů a tito mne ujistili, že jdu správným směrem. Sami rodiče by měli zájem o možnosti, které by mohla obec Mutěnice ještě poskytovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BURIÁNEK Jiří, a Zuzana PODANÁ, 2006. *Česká mládež v perspektivě delikvence (Výsledky mezinárodního výzkumu ISRD-2)*, Filozofická fakulta UK. Praha: Daphne. ISBN 80-86284-68-9.
- [2] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2009. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-569-1.
- [3] HÁJEK, Bedřich (a kol.), 2008, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času. Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.
- [4] CHUDÝ, Štefan a Alica KAVANOVÁ, 2005. *Výchova a volný čas. Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Zlín. ISBN 80-7318-266-1.
- [5] KOUKOLÍK, František a J. DRTILOVÁ, 2001. *Zlo na každý den, život s deprivanty*. Praha: Galén. ISBN 80-7263-088-6, ISBN 80-7262-089-4 (soubor).
- [6] LANGMAJER, Josef (a kol.), 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.
- [7] MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ, 1998, 2003. *Mládež a delikvence. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-771-X.
- [8] PÁVKOVÁ, Jiřina (a kol.), 2002. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.
- [9] PELIKÁN, Jiří, 1995. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis. ISBN 80-854-98.
- [10] ŘEZÁČ, J, 1998. *Sociální psychologie*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-48-6.
- [11] ŘÍČAN, Petr, 2004. *Cesta životem*. Praha: Portál. ISBN 80-77178-829-5.
- [12] VÁGNEROVÁ, Marie, 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- [13] VYKOPALOVÁ, Hana, 2002. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0337-4.

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

- [1] <http://www.vsesokolskyslet2012.eu/>
- [2] <http://www.mutenice.cz/o-obci/>
- [3] <http://www.ymcadomanin.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ABC Význam první zkratky.

B Význam druhé zkratky.

C Význam třetí zkratky.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Graf č. 1 Množství volného času</i>	41
<i>Graf č. 2 Nejčastější způsob trávení volného času</i>	43
<i>Graf č. 3 Činnosti proti nuditě</i>	49
<i>Graf č. 4 Druhy kroužků, aktivit nabízených v Mutěnicích</i>	52
<i>Graf č. 5 Kroužky v obci, které respondentům chybí</i>	57
<i>Graf č. 6 Chybějící zařízení pro trávení volného času</i>	59

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka č. 1 Množství volného času.....</i>	40
<i>Tabulka č. 2 Nejčastější způsob trávení volného času</i>	42
<i>Tabulka č. 3 Nejčastější způsob trávení volného času všichni</i>	44
<i>Tabulka č. 4 Osoba pro volný čas.....</i>	44
<i>Tabulka č. 5 Subjektivní dojem z množství nudy.....</i>	46
<i>Tabulka č. 6 Činnosti respondenta proti nudě.....</i>	47
<i>Tabulka č. 7 Dotaz na ochotu docházet do kroužků.....</i>	49
<i>Tabulka č. 8 Druhy kroužků, aktivit nabízených v Mutěnicích</i>	51
<i>Tabulka č. 9 Frekvence návštěvnosti kroužků</i>	53
<i>Tabulka č. 10 Dostatečnost nabízených kroužků, aktivit v obci</i>	54
<i>Tabulka č. 11 Kroužky v obci, které respondentům chybí</i>	55
<i>Tabulka č. 12 Chybějící zařízení pro volnočasové aktivity</i>	58
<i>Tabulka č. 13 Návštěvnost kroužků v okolních obcích</i>	60

SEZNAM PŘÍLOH

PI. Fotografie Mutěnice

- 1) fotografie ZŠ v Mutěnicích
- 2) fotografie Školní klub při ZŠ Mutěnice
- 3) fotografie tělocvičny při ZŠ Mutěnice
- 4) fotografie Hřiště u ZŠ Mutěnice
- 5) fotografie Tělocvičny ze strany basket. hřiště
- 6) fotografie hřiště FK Mutěnice
- 7) fotografie hřiště na volejbal
- 8) fotografie tenisový kurt
- 9) fotografie Hasičská zbrojnice I
- 10) fotografie Hasičská zbrojnice II
- 11) mladší chasa Mutěnice
- 12) Stárek a stárka – chasa

PII. Dotazník

1) ZŠ Mutěnice

2) Školní klub při ZŠ Mutěnice

3) Tělocvična při ZŠ Mutěnice

4) Hřiště u ZŠ Mutěnice

5) Tělocvična ZŠ ze strany basketbalového hřiště

6) FK Mutěnice

7) Hřiště na volejbal

8) Tenisový kurt

9) Hasičská zbrojnice I

10) Hasičská zbrojnice II

11) Mladší chasa Mutěnice

12) Stárek a stárka

Dotazník

Ahoj, ráda bych tě poprosila o vyplnění dotazníku, jehož cílem je zjistit, jak trávíš svůj volný čas, jak jsi spokojen/a s nabídkou kroužků v obci Mutěnice, co by podle tebe mohlo být v obci nového.

Dotazník je anonymní a všechny tyto údaje budou sloužit k mým studijním účelům. Dotazník vyplňuj prosím pravdivě.

V dotazníku budeš zaškrťávat vždy jednu odpověď a to takovou, se kterou budeš nejvíce souhlasit. U některých otázek můžeš uvést více možností, případně můžeš svůj názor vyjádřit vlastními slovy, tyto možnosti jsou vždy uvedeny v závorce u otázky.

Děkuji, Gabriela Adamová.

1. Pohlaví.

- a) žena b) muž

2. Chodíš do školy, studuješ který ročník.....:

(...zaškrtni na jaký typ školy chodíš a do kterého ročníku..)

- a) ZŠ Mutěnice, ročník _____
b) střední škola s maturitou, ročník _____
c) střední odborné učiliště s maturitou, ročník _____
d) odborné učiliště bez maturity, ročník _____
e) jiná škola uveď jaká a roč-

ník _____

3. Co je dle tebe volný čas?

(...napiš vlastními slovy, co si představuješ pod pojmem volný čas...)

4. Kolik máš obvykle volného času přes den?

- a) 1 hodinu b) 2 hodiny c) 3 hodiny a více

5. Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

- a) sport
b) četba
c) chození venku s kamarády
d) péče o zvířata
e) sledování televize
f) počítač
g) většinou nedělám nic

h)

ji-

né _____

6. S kým nejčastěji trávíš svůj volný čas?

- a) sám b) s rodiči c) s kamarádem d) se skupinou kamarádů

7. Zažíváš nudu?

- a) často b) někdy c) málokdy d) nikdy

8. Co děláš pro to, aby ses nenudil/a?

- a) čtu knížky, časopisy
- b) jdu ven s kamarády
- c) jsem na počítači a jsem na ICQ, chatuju s kamarády
- d) sportuju
- e) kreslím si
- f) hraju na hudební nástroj
- g) poslouchám hudbu
- h) jdu do kina
- ch) jiné _____

9. Pokud by byla možnost chodit do zajímavého kroužku v obci, chodil/a by si do něj?

- a) ano
- b) ne
- c) možná

10. Jaké navštěvuješ kroužky nebo aktivity, v Mutěnicích ?

(...zatrhni kroužky, které navštěvuješ, pokud ti nevyhovuje ani jedna z možností uved' vlastními slovy, do jakého kroužku chodíš a čím se kroužek zabývá...)

- a) florbal
- b) aerobik
- c) hasiči
- d) skauti
- e) fotbal
- f) keramika
- g) Karmelka (pěvecký kroužek)
- h) vybíjená

ch) výtvarný

i) hudební

j) Mutěnická chasa

k) nenavštěvuji žádný kroužek

l)

ji-

né

11. Jak často docházíš do zmiňovaných kroužků?

a) 1x týdně

b) 2x týdně

c) 3x týdně

d) 4x týdně a víc

12. Je nabídka kroužků v Mutěnicích dle tvého mínění dostatečná?

a) ano, je dostatečná

b) ne, není dostatečná

c) nevím

13. Kdybys měl/a možnost navrhnout nějaký zajímavý kroužek, činnost – co by to bylo?

(...můžeš zatrhnout až tři možnosti, pokud ti nevyhovuje ani jedna z možností můžeš vyjádřit vlastní návrh na volný řádek)

a) hokejbal

b) badminton

c) volejbal

d) košíková

e) modelářský

f) chovatelský

g) kroužky šikovných rukou (šití, háčkování, pletení košíků apod.)

h) dramatický

ch) tanec

i) umělecký (kresba a její různé techniky, fotografie apod.)

j) nic bych nenavrhl/a

k)

jiný

kroužek

uved'

14. Co by se mohlo v obci nového zbudovat, postavit?

(...můžeš zatrhnout až tři možnosti, pokud ti nevyhovuje ani jedna z možností můžeš vyjádřit vlastní návrh na volný řádek)

a) skatepark

b) klubovna-místo, kam si můžu zajít, zahrát si na PC, popovídat si s kamarády apod., nic závazného

c) krytý plavecký bazén

d) sportovní hala

e) taneční klub

f) volejbalové hřiště

g) víceúčelové sportovní a oddechové zařízení

h) nic mi nechybí

ch)

ji-

né

15. Využíváš nabídky kroužků, volnočasových aktivit okolních obcí, v blízkém městě?

a) ano, využívám

b) ne, nevyžívám

16. Pokud jsi uvedl v předešlé otázce ano, odpověz, čím se kroužek zabývá a ve které obci/měste kroužek navštěvuješ a kolikrát do tšdne jej provozuješ?

Děkuji za váš čas!